

YLEISTEN ALUEIDEN KÄYTTÖ, TILAPÄISET LIIKENNEJÄRJESTELYT JA KATUTYÖT

PÄÄKAUPUNKISEUDUN (PKS) MÄÄRÄYKSET JA OHJEET

Sisällysluettelo

1 Töiden suorittaminen yleisillä alueilla

- 1.1 Yleistä
- 1.2 Ilmoitusvelvollisuus
- 1.3 Ilmoituksen käsittely, työn valvonta sekä alueenkäytön maksun peruste
- 1.4 Työaika
- 1.5 Takuu-aika
- 1.6 Rakenteiden sijoittaminen yleiselle alueelle
- 1.7 Työturvallisuus

2 Työt yleisellä alueella

- 2.1 Noudatettavat asiakirjat
  - 2.2 Luvan hakeminen
    - 2.2.1 Tarvittavat tiedot ja asiakirjat
    - 2.2.2 Pätevyysvaatimus
    - 2.2.3 Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti
    - 2.2.4 Katselmukset
- 2.3 Kaivu- ja muiden töiden yleiset ohjeet
  - 2.3.1 Työmaa-alueen rajaaminen
  - 2.3.2 Johtoselvitys, johtojen kartoitus, rajapyykit ja kiintopisteet
  - 2.3.3 Liikenteen ohjaus ja yhteystiedot työmaalla
  - 2.3.4 Työmaan siisteys, puhtaana- ja kunnossapito
  - 2.3.5 Työmaaliikenne, työmaatarvikkeet ja työmaapysäköinti
  - 2.3.6 Kaivannon tuenta
- 2.4 Kaivannon täyttö
- 2.5 Tilapäinen päällyste
- 2.6 Kaivutöiden laadunvarmistus
- 2.7 Vanhan päällysteen leikkaukset
  - 2.7.1 Leikkausetäisyydet
  - 2.7.2 Ryöstöt
  - 2.7.3 Saumat
- 2.8 Päällysrakenne
  - 2.8.1 Asfalttipäällysteen erityisohjeet
  - 2.8.2 Sirotepinta
  - 2.8.3 Sora
- 2.9 Kiveykset
- 2.10 Reunatuot
- 2.11 Tasaisuus
- 2.12 Kansistot
- 2.13 Kaiteet, liikennemerkit ja liikenteenohjauslaitteet
- 2.14 Tiemerkinnot
  - 2.14.1 Suojatien uudelleenmerkintä
  - 2.14.2 Ryhmittymisnuolet ja tekstit sekä muut tiemerkinnot
- 2.15 Vihertyöt
  - 2.15.1 Nurmikot
  - 2.15.2 Pensaat
  - 2.15.3 Puut
  - 2.15.4 Vaurioitunut kasvillisuus
  - 2.15.5 Takuu ja takuuhoito
- 2.16 Loppusiivous

3 Tilapäiset liikennejärjestelyt

- 3.1 Milloin lupa tarvitaan?
- 3.2 Yhteydenottovelvollisuus
- 3.3 Vastuu liikennejärjestelyistä
- 3.4 Liikenteenohjauslaitteet
- 3.5 Siirtokehotus, siirron valvonta ja ajoneuvojen siirtäminen
  - 3.5.1 Lupapäätökset, vastuut ja kustannusten jakautuminen
  - 3.5.2 Työmaat ja tapahtumat
  - 3.5.3 Infotaulun asettaminen
  - 3.5.4 Ajoneuvon siirtäminen ja siirron valvonta
  - 3.5.5 Pysyvät merkit
  - 3.5.6 Siirtokehotustaulu
- 3.6 Työmaan tai tapahtuman opastus
- 3.7 Liikennejärjestelyistä tiedottaminen
- 3.8 Esteettömyys tilapäisissä liikennejärjestelyissä
  - 3.8.1 Kulkuväylät ja pinnat
  - 3.8.2 Käsihoiteet ja kaiteet
  - 3.8.3 Sulkupuomien ja -verkkojen käyttö

Liitteet :

Pääkaupunkiseudulla työskennellessä tarvittavat luvat ja ilmoitukset sekä yhteystietoja

- Espoossa
- Helsingissä
- Kauniaisissa
- Vantaalla

Tämän ohjeen saa tulostettua A5-kokoiseksi kirjaksi PDF-tiedostosta seuraavasti

1. valitse Adobe Readerin tulostusikkunasta seuraavat valinnat:
Sivun skaalaus (Page scaling) -> Kirjaseen tulostus (Booklet printing)
2. valitse tulostinohjaimesta kaksipuoleinen tulostus (Duplex)
ja kääntö pitkän sivun ympäri (Long edge)

Tässä ohjeessa käytettävät lyhenteet:

- Laki Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta, säädösnumero 699/1978
> käytetään vakiintunutta nimeä: Kunnossapitolaki

- Teollisesti valmistettu kasvualusta, joka täyttää VYL ry:n ja Elintarviketurvallisuuskeskus Evira:n laatuvaatimukset (<http://www.vyl.fi/palvelut/kasvualusta-kunta-ja-kateasiat> sekä <http://www.evira.fi/portal/fi/etusivu/>)
> käytetään lyhennettynä: kasvualusta

Nämä määräykset ja ohjeet on vahvistettu käytettäväksi:

- Espoossa 15.3.2006 katupäällikön päätöksellä
- Helsingissä 27.4.2007 kaupungininsinöörin päätöksellä
- Vantaalla 15.6.2007 kaupungininsinöörin päätöksellä
- Kauniaisissa 4.3.2013 kuntatekniikkapäällikön päätöksellä

Julkaisun päivitys tehdään vuosittain tai tarvittaessa.

Tämän julkaisun päivitys on hyväksytty kaikissa kaupungeissa 2.2.2017

1 TÖIDEN SUORITTAMINEN YLEISILLÄ ALUEILLA

1.1 Yleistä

Kadun pitäjällä on velvollisuus huolehtia siitä, että yleisellä alueella tapahtuva toiminta ei haittaa sen varsinaista käyttöä ja sitä, että kaupunkiomaisuuden arvo säilyy. Kadun pitäjällä on oikeus kordinoida yleisellä alueella tapahtuvia töitä ja tapahtumia.

Tämän julkaisun määräykset ja ohjeet perustuvat Kunnossapitolain 14a§ sekä Maankäyttö- ja rakennuslain 84§.

Kunnossapitolaki 14 a § (15.7.2005/547)

”Työstä vastaavan on tehtävä työstä kadulla ja yleisellä alueella ilmoitus kunnalle. Työ voidaan aloittaa heti, kun kunta on antanut suostumuksen työn aloittamiseen. Jos kunta ei ole käsitellyt ilmoitusta 21 vuorokauden kuluessa, työ voidaan kuitenkin aloittaa.

Ilmoitukseen on liitettävä selvitys, jossa osoitetaan tarvittavassa laajuudessa alueen työnaikainen käyttö, työn kesto, työssä käytettävien laitteiden ja rakenteiden sijoitus, tilapäinen liikennejärjestely kaikki liikennemuodot huomioon ottaen sekä työstä vastaava henkilö ja hänen ammattipätevyytensä. Tämän lisäksi kunta voi vaatia muitakin ilmoituksen käsittelemiseksi tarpeellisia selvityksiä.

Kunta voi antaa ilmoituksen johdosta työn suorittamisesta määräyksiä, jotka ovat tarpeen työstä mahdollisesti liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle ja esteettömyydelle, kadulla ja yleisellä alueella sijaitseville johdoille ja laitteille sekä kadun ja yleisen alueen rakenteille aiheutuvan haitan ja vahingon vähentämiseksi. Työmaalla on oltava taulu, josta ilmenevät työn suorittaja ja työstä vastaavan yhteystiedot. Ilmoittajan on pidettävä työalue puhtaana ja saatettava alue hyväksytyyn työajan kuluessa työtä edeltäneeseen kuntoon.

Kunnan antamien määräysten lainmukaisuus voidaan saattaa kunnan rakennusvalvontaviranomaisen ratkaistavaksi.

Rikkoontuneet johdot, laitteet ja rakenteet saadaan merkittävien vahinkojen estämiseksi korjata välittömästi. Korjaamisesta on ilmoitettava kunnalle niin pian kuin mahdollista ja annettava 2 momentissa tarkoitettu selvitys.”

Maankäyttö- ja rakennuslain MRL 84§:

”Kadunpito

Kadunpito käsittää kadun suunnittelemisen, rakentamisen ja sen kunnossa- ja puhtaanapidon sekä muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen katualueen ja sen yläpuolisten ja alapuolisten johtojen, laitteiden ja rakenteiden yhteen sovittamiseksi.

Kadunpidon järjestäminen kuuluu kunnalle. Kiinteistöille kuuluvista kadunpitoon liittyvistä velvollisuuksista säädetään kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetussa laissa (669/1978). Kunta voi antaa sille kuuluvan kadunpidon kokonaan tai osittain muiden tehtäväksi.”

1.2 Ilmoitusvelvollisuus

Yleisillä alueilla tehtävä työ edellyttää ilmoituksen jättämistä kaupungille (Kunnossapitolaki 14a§). Ilmoitusmenettelyllä kaupunki valvoo yleisillä alueilla tapahtuvia töitä. Työt pyritään rajaamaan tarkasti sekä työ tekemään nopeasti ja turvallisesti niin että yleisille alueille töistä aiheutettu haitta jää mahdollisimman pieneksi. Työalueen käyttö muuhun kuin ilmoitettuun tarkoitukseen on kielletty.

1.3 Ilmoituksen käsittely-, työn valvonta sekä alueenkäytön maksut

Kunnossapitolaki 14b§

"Kunta voi periä maksun, joka perustuu 14 a §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tarkastamisesta ja työn valvonnasta kunnalle aiheutuneisiin kustannuksiin."

....

"Kunta voi periä aikaan, alueen laajuuteen ja alueen keskeisyyteen perustuvan kohtuullisen maksun alueen tilapäisestä käyttämisestä 14 a §:ssä tarkoitetulla tavalla työmaana, jos alue rajataan pois yleisestä käytöstä."

Maksun suuruus ja ehdot on määritetty kaupunkikohtaisesti Kunnossapitolain 14b§ mukaisesti.

1.4 Työaika

Työ on suoritettava lupapäätöksessä määrättyssä ajassa ja/tai työn vaatimassa ajassa. Lupapäätöksessä määriteltyyn aikaan voidaan myöntää lisäaikaa. Ilmoitus lisäaikatarpeesta tulee toimittaa luvan myöntäjälle. Työaika päättyy kun työ on hyväksytysti vastaanotettu.

1.5 Takuu-aika

Luvissa, jotka on myönnetty ennen 1.1.2017 takuu-aika on neljä (4) vuotta työn vastaanottamisesta. Vihertöiden osalta takuu-aika on vähintään yksi (1) vuosi ja päättyy seuraavan vuoden kasvukauden loppuun (31. lokakuuta).

1.1.2017 jälkeen myönnettäviin lupiin takuu-aika on kaksi (2) vuotta työn vastaanottamisesta. Jos annetuista määräyksistä on poikettu, vastaa luvan saaja kahden vuoden jälkeenkin esiin tulevien puutteellisuuden korjauksista.

1.6 Rakenteiden sijoittaminen yleiselle alueelle

Sijoituslupa tai -suostumus tarvitaan johdoille, rakenteille ja laitteille, jotka sijoitetaan pysyväisluonteisesti yleiselle alueelle. Sijoituslupahakemus tulee toimittaa luvan myöntäjälle. Suunnitelmaa tehtäessä tarkistetaan lähtötiedot.

Jos yksityiset johdot, laitteet ja rakenteet (rakennuksen perustukset, kellari tms.) ulottuvat yleiselle alueelle enemmän kuin kaupunkikohtainen rakennusjärjestys sallii, rakenteiden osalta tehdään erillinen sijoituslupahakemus tai -suostumus luvan myöntäjän kanssa.

Kaikki yleiselle alueelle sijoitetut rakenteet on kartoitettava. Kartoitustiedot on toimitettava kaupungin johtotietopalveluun. Työt, joiden kartoitustietoja ei ole toimitettu, voidaan tulkita keskeneräisiksi.

1.7 Työturvallisuus

Yleisellä alueella suoritettava työ on suunniteltava ja hoidettava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ja tarpeetonta haittaa liikenteelle tai työntekijöille. Työturvallisuudesta huolehtii hankkeen vaativuutta vastaava, pätevä turvallisuuskoordinaattori.

Lisätietoja Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 205/2009.

2 TYÖT YLEISELLÄ ALUEELLA

2.1 Noudatettavat asiakirjat

- Tämä julkaisu
- [Asfaltointi- ja tiemerkintätöiden urakka-asiakirjat 2016](#), työselostus; Suomen Kuntaliitto ja PANK ry,
- [Asfalttinormit 2011](#), korjauslehti 2017; PANK ry
- [Tilapäiset liikennejärjestelyt katu- ja yleisillä alueilla](#); SKTY:n julkaisu 1/2013
- [Rakennusurakan yleiset sopimusehdot](#), YSE 1998
- [InfraRYL](#), Infrarakentamisen yleiset laatuvaatimukset 2006/2010, osat 1, 2 ja 3
- [Esteettömän ympäristön suunnittelukortti SuRaKu 8](#), tilapäiset liikennejärjestelyt
- [Yleisohjeet liikennemerkkien käytöstä](#); Tiehallinto 2003
- [Liikennemerkkien käyttö kaduilla](#), Kuntaliitto 2012
- [Liikennemerkkien rakenne ja pystytys](#), Liikennevirasto 2013,
- [Sulku- ja varoituslaitteet](#), Liikennevirasto 2013
- [Tienrakennustyömaat](#); Tiehallinto 2009
- Kaupunkikohtainen rakennusjärjestys ([Espoo](#), [Helsinki](#), [Kauniainen](#), [Vantaa](#))
- [Viheralueiden hoito VHT 14 - Hoidon laatuvaatimukset](#), Viherympäristöliitto ry:n julkaisu 55
- [Viherrakentamisen yleinen työselostus VRT 11](#), Viherympäristöliitto ry:n julkaisu 49
- [HSY: Ohje tonttijohtojen kaivutöistä](#), Vaara vaanii kaivannossa -ohje sekä Liittymisohje vesi- ja viemäriverkostoihin
- [Maakaasu käsikirja](#), Suomen Kaasuyhdistyksen julkaisu
- [Tiedä ennen kuin toimit – Tukes](#)
- Kaupunkikohtaiset työmaavesiohjeet sekä muut ympäristömääräykset
- [Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräykset](#)

Tämän ohjeen nettiversiossa toimivat yllä olevat tekstit linkkinä asiakirjaan tai tilausohjeeseen, josta ao. asiakirja on saatavilla.

2.2 Luvan hakeminen

2.2.1 Tarvittavat tiedot ja asiakirjat

Ennen työn aloittamista on tehtävä ilmoitus ja sovittava alkukatselmus luvan myöntäjän kanssa.

Ilmoituksen on liitettävä työn vaatimat asiakirjat:

- liikennejärjestelysuunnitelma
- voimassa oleva johtoselvitys
- selvitys työstä (asemapiirros, LVI-, sähkö-, rakenne-, tms. suunnitelma)
- Vesi- ja viemäriiitostöissä vaaditaan tilattu liitostyön ajankohta
- Sijoitussopimusta (MRL 161 §) edellyttävän rakenteen kyseessä ollessa ilmoituksen on liitettävä voimassaolevan sijoitussopimuksen numero.
- Mikäli ilmoituksen allekirjoittaa muu kuin hankkeeseen ryhtyvä, kiinteistön tai laitteen omistaja, on hänellä oltava valtakirja edellä mainitulta taholta.

2.2.2 Pätevyysvaatimus

Kun lain kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa - ja puhtaanapidosta 14 a §:n mukaisella työmaalla työskennellään, työmaalla on oltava ainakin yksi henkilö, jolla on voimassa Pääkaupunkiseudun katutyöt -koulutuksella saatu pätevyys. Kortti on henkilökohtainen ja se on esitettävä pyydettyssä.

Kaivutyöstä vastaavalla henkilöllä tulee olla voimassaoleva liikenneviraston hyväksymä Tieturva 1 tai 2-kortti tai hyväksytysti suoritettu PKS Katutyöt koulutus ja siitä todisteena voimassa oleva kortti.

2.2.3 Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti

Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä Laiminlyönti on rangaistusuhan alainen teko, josta työstä vastaava voidaan tuomita sakkoon (Kunnossapitolaki 17 §). Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntitapauksessa peritään kuntakohtainen taksan mukainen maksu.

2.2.4 Katselmuksset

Alkukatselmus on pidettävä ennen työn aloittamista ja hankkeeseen ryhtyvän on tilattava se viimeistään viikkoa ennen työpahtumaa. Kaivutöissä alkukatselmus pidetään aina ja muissa töissä se on työn luonteesta sekä paikasta riippuvainen.

Katselmuksessa hakijan on tarvittaessa esitettävä kaivulupa ja liikennejärjestelysuunnitelma sekä mahdollisesti selvitys kaivutyöstä (johtoselvitys, LVI-, sähkö-, rakenne-, tms. suunnitelma).

Ennen töiden aloitusta on selvittävä kaapeleiden ja muiden maanalaisten laitteiden sijainti. Johdotietoselvityksen tekeminen edellyttää asiakkaan henkilökohtaista käyntiä asiakaspalvelupisteessä tai sähköistä hakemusta. Tarvittaessa johtojen sijainti osoitetaan myös maastossa.

Katselmuksessa todetaan mm. asfaltti- ja kivipäällysteiden, liikenteenohjauslaitteiden, katuvalaistuksen, ajoratamerkintöjen, kalusteiden sekä puiden, pensaiden ja muiden istutusten sijainti, laatu ja kunto. Katselmuksessa sovitaan alueen ennallistamisesta ja mahdollisesta kustannusten jaosta, mikäli kaupunki osallistuu kustannuksiin. Katselmuksesta tehdään pöytäkirja tai muistio, josta jää omat kappaleet luvan saajalle ja luvan myöntäjälle.

Työn valmistuttua luvan saajan on tehtävä luvan myöntäjälle ilmoitus työn valmistumisesta ja tilattava loppukatselmus, jossa työalueen kunto tarkastetaan sekä työ vastaanotetaan. Maksut päättyvät, kun työ on hyväksytysti vastaanotettu.

2.2 Kaivu- ja muiden töiden yleiset ohjeet

2.3.1 Työmaa-alueen rajaaminen

Työskentely ja siihen liittyvät toiminnot on rajoitettava mahdollisimman pienelle alueelle, jotta liikenteelle aiheutuva haitta jää mahdollisimman vähäiseksi.

Työalue on eristettävä suojaidoilla, sulkupuomeilla ja -pylväillä määräysten mukaisesti. Kaikkien jalankulun ja pyöräilyn sekä kaivannon välisten suojalaitteiden on ehdottomasti oltava nojaamisen kestäviä. Lippusiimoja ja muovinauhoja voidaan käyttää ainoastaan suojausaitojen yhteydessä liikenteen optiseen ohjaukseen, ei koskaan kaivannon suojaukseen eikä työalueen rajaamiseen.

2.3.2 Johtoselvitys, johtojen kartoitus, rajamerkit ja kiintopisteet

Uusien tai siirrettyjen johtojen sijainnin kartoitus on suoritettava ennen kaivannon peittämistä ja tiedot toimitettava kaupungin johtotietopalveluun.

Mikäli kaivualueella sijaitseva rajamerkki kaivutöiden yhteydessä vaurioituu tai häviää edellyttää rajamerkin uudelleen paikoilleen saaminen kiinteistöomistajalta. Vahingon aiheuttajan on oltava välittömästi yhteydessä kiinteistön omistajaan. Rajamerkkiä ei saa sijoittaa paikalleen omatoimisesti. Kiinteistöomistajasta (Kiinteistömuodostuslaki 11 luku) tulee vireille maanomistajan tai rajamerkin hävittäjän kirjallisesta hakemuksesta. Hakemus tulee toimittaa alueen kiinteistömuodostuksesta vastaavalle viranomaiselle.

Kiintopisteiden sijaitessa työmaa-alueella tai välittömässä läheisyydessä, on luvan saajan oltava yhteydessä kaupungin kaupunkimittaukseen.

Työt joiden kartoitustietoja ei ole toimitettu, voidaan tulkita keskeneräisiksi.

2.3.3 Liikenteen ohjaus ja yhteystiedot työmaalla

Luvan saaja vastaa kadun liikenneturvallisuudesta, liikennejärjestelyjen toteutuksesta ja ylläpidosta sekä liikenteen sujuvuudesta koko työmaan voimassaolon ajan. Kaivantojen suojaidat tulee varustaa heijastavalla materiaalilla ja niiden vähimmäiskorkeus on oltava 110 cm, esteettömyysmääräykset huomioiden.

Käytettävien liikenteenohjauslaitteiden on oltava Liikenneviraston hyväksymiä malleja, noudattaen tarkentavia PKS-määräyksiä sekä lupaehtoja. Niistä on käytävä ilmi omistajan yhteystiedot.

Työkohteessa on oltava erillinen työmaataulu, josta selviää edellä olevan lisäksi kaivutyön tarkoitus ja kestoaika sekä luvan saajan ja työstä vastaavan yhteystiedot.

Esimerkki työmaataulusta, kts. takakansi.

2.3.4 Työmaan siisteys, puhtaana- ja kunnossapito

Työmaa ja työmaan ympäristö on pidettävä siistinä. Kaivumaiden, työmaavesien ja muiden rakennusmateriaalien kulkeutuminen ympäristöön on estettävä. Tarvittaessa puhdistaminen on työmaan vastuulla. Mikäli täyttömaiden epäillään olevan haitta-aineilla pilaantuneita, tulee viipymättä ottaa yhteyttä ympäristökeskukseen lisäohjeiden saamiseksi.

Mikäli työmaa estää normaalin koneellisen kunnossa- ja puhtaanapidon, on luvan saajan huolehdittava työalueeseen liittyvän alueen kunnossa- ja puhtaanapidosta, siten kuin Kunnossapitolaissa säädetään. Mikäli näin ei menetellä, luvan myöntäjällä on oikeus suorittaa työalueeseen liittyvien yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitotyöt luvan saajan kustannuksella. Työaikaisten väylien pinnan tasaisuuteen ja liukkauden torjuntaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.

2.3.5 Työmaaliikenne, työmaatarvikkeet ja työmaapysäköinti

Työmaasuunnitelmassa tulee esittää työmaaliikenne- ja pysäköinti sekä työmaatarvikkeiden (mm. maamassat, rakennusmateriaalit) sijoitus. Rakennusmateriaalien sijoittamisesta työmaa-alueen

ulkopuolelle on sovittava luvan myöntäjän kanssa. Täyttömaita saa varastoida työmaa-alueella vain kaivannon päivittäisessä täytössä tarvittavan määrän, ylimääräiset maamassat on kuljetettava pois.

Työmaa-alueen pysäköinti (työkoneet ja työn suorittamiseen tarvittavat laitteet) on hoidettava luvan mukaisesti. Henkilöajoneuvojen pysäköinti tulee hoitaa yleisillä pysäköintiin varatuilla alueilla.

2.3.6 Kaivannon tuenta

Kaivanto tuetaan kaivantosuunnitelman mukaisesti. Kaivannon seinämät tuetaan mikäli luiskia ei voida tehdä riittävän loivina. Tukemistapa valitaan mm. työturvallisuuden, rakennuspaikan pohjaolosuhteiden, kaivannon mittojen, olemassa olevien rakenteiden ja työnaikaisten liikennejärjestelyjen perusteella. Kaivannon tukirakenteet on tehtävä siten, että työstä ei aiheudu haitallisia maaperän siirtymiä työn aikana.

Kaivannon tuentaa ja muuta suojaustoimenpidettä koskeva suunnitelma on laadittava pätevän henkilön toimesta. (Valtionneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta, 33§).

2.4 Kaivannon täyttö

Kaivannon täytössä noudatetaan voimassa olevia InfraRYL ohjeita.

Kaivanto täytetään ja tiivistetään enintään 30 cm:n kerroksina. Kohdassa '2.8 Kaivutöiden päällyste-ohje' on taulukko katuluokan mukaisten rakennekerrosten paksuuksista. Asfalttipäällysteen alapuolinen kantava kerros tehdään aina kalliomurskeesta. Kantavassa kerroksessa ei saa käyttää kaivumaita. Jakavakerros tehdään murskesorasta tai sorasta ja suodatinkerros suodatinhiekestä. Jakavassa ja suodatinkerroksessa saa käyttää kaivettuja kadun rakennekerroksia, elleivät ne ole sekoittuneet. Rakennekerrosten kokonaispaksuus on aina vähintään entisen rakenteen paksuinen.

Viheralueilla katso kohta '2.15 Vihertyöt'.

Epäselvissä tilanteissa lisäohjeita antaa luvan valvoja.

Alue on kaivannon täytön jälkeen saatettava välittömästi turvallisesti liikennöitävään kuntoon (kts. kohta 2.5. ja 2.8.).

2.5 Tilapäinen päällyste

Kaivanto on täyttötöyön jälkeen välittömästi päällystettävä tilapäisellä päällysteellä. Ajoradoilla, jalkakäytävillä ja pyöriteillä tehdyissä töissä tilapäisen päällysteen tulee olla sidottu, ellei luvan myöntäjän kanssa ole muuta kirjallisesti sovittu. Joukkoliikenteen reiteillä ja muilla vilkkaasti liikennöidyillä kaduilla käytetään tilapäisenä päällysteenä ABK-massaa pintaan asti, joka korvataan myöhemmin lopullisella päällysteellä. Tilapäinen paikkausmassa ei saa olla tahraavaa. Muilla alueilla käytetään kivituhkaa tai hienoa mursketta tiivistettynä.

Kaivannon väliaikaisen ja lopullisen päällysteen tulee olla vanhan päällysteen tasossa.

Luvan saajan on huolehdittava siitä, että tilapäinen päällyste pysyy turvallisesti liikennöitävässä kunnossa ja tasaisena kunnes työ on kokonaan valmis sekä työ on hyväksytysti vastaanotettu.

2.6 Kaivutöiden laadunvarmistus

Päällysteen alapuolisten (sitomattomien) kerrosten on ennen lopullista päällystystä täytettävä InfraRYL 2010 mukaiset kantavuusvaatimukset. Asfalttipäällysteiden laatua voidaan tutkia mm. poranäytteiden avulla.

Mikäli lupapäätös sisältää vaatimuksen laadunvarmistuskokeista, on luvansaaja ne velvollinen teettämään. Tulokset on toimitettava lausuntoineen luvan myöntäjälle työn valmistusilmoituksen liitteenä. Luvansaajan tulee tilata vaaditut laadunvarmistuskokeet sertifioidulta taholta.

Kaupungilla on oikeus suorittaa kohteessa laadunvarmistuskokeita. Työstä aiheutuneet kustannuk-

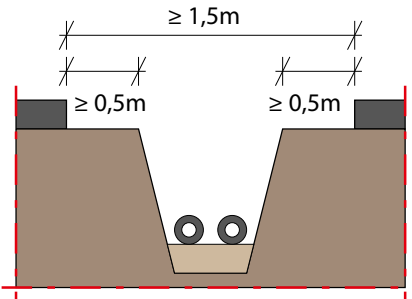
set laskutetaan luvan saajalta, mikäli kantavuusarvot tai päällysteet eivät täytä vaatimuksia. Kustannusten laskuttamisesta voidaan sopia toisin luvansaajatahon ja valvojatahon välillä.

2.7 Vanhan päällysteen leikkaukset

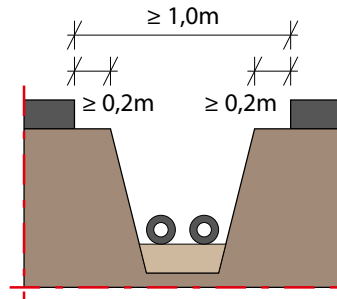
2.7.1 Leikkausetäisyydet

Päällystystyön yhteydessä asfalttipäällysteen reunat leikataan suoriksi ajoradoilla vähintään 0,5 m ja muilla alueilla vähintään 0,2 m kaivannon kantavan reunan yli. Ajoradoilla, joilla on kaksi tai useampia sidottuja kerroksia voidaan käyttää vaihtoehtoista menetelmää, jossa vanha päällyste leikataan vähintään 0,2 m kantavan reunan yli. Kaivantoa päällystettäessä jätetään kulutuskerrosvaraksi 4 cm ja ainakin liikennettä vasten oleva sauma viistetään niin, ettei mitään äkillistä iskua synny ajettaessa sauman yli. Ennen kulutuskerroksen tekoa jyrsitään edellä mainittu tilapäinen viiste pois ja vanhaa päällystettä vähintään 0,5 m yli alempien kerrosten sauman. (Kuva 1)

Asfaltin leikkausetäisyys reunan yli ajoradalla

Asfaltin leikkausetäisyys reunan yli kevyenliikenteenväylällä

Kuva 1 Poikittaiskaivannot

2.7.2 Ryöstöt

Mikäli kaivannon reuna on sortunut aiheuttaen ryöstöjä, leikataan asfaltin reuna edellä kuvatulla tavalla suoraksi vähintään 0,5 m ryöstöä pitemmältä matkalta.

2.7.3 Saumat

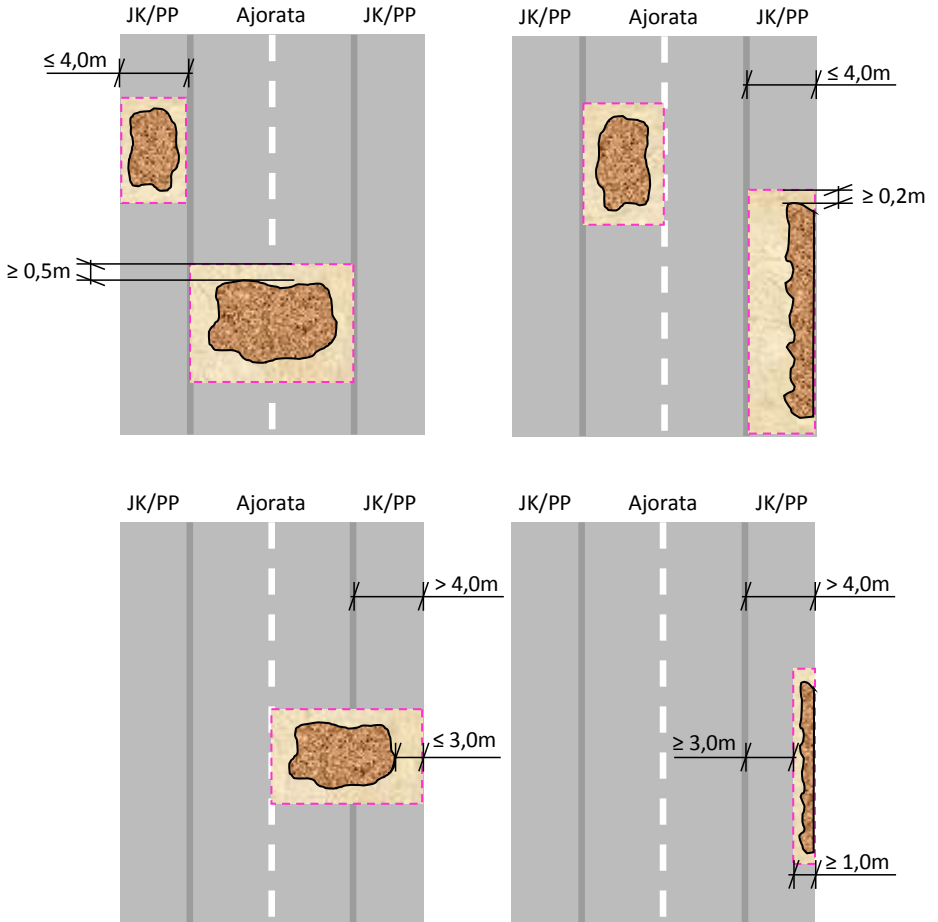
Päällystesaumojen tulee olla kadun suuntaisia tai kohtisuoraan kulkusuuntaan nähden. Vanhan asfaltin leikkaustyöt ja uuden asfaltin päällystystyöt tehdään kuvan mukaisesti (Kuva 2). Kaupungin erikseen määrittelemillä alueilla päällystystyö suoritetaan koko leveydeltä. Värikkiset kulkuväylät on aina korjattava koko leveydeltään samalla materiaalilla kuin ympäröivä päällyste on.

Leikattu reuna on käsiteltävä koko pituudelta liima-aineella. Jyräasfaltin saumat käsitellään päällystämisen jälkeen päältäpäin noin 20 cm:n leveydeltä liima-aineella ja kuivalla kivituhkalla tai hiekalla.

Ajoradalla sekä jalkakäytävillä ja pyöriteillä päällysteen pohjatyöt on suoritettava siten, ettei leikattu teräväreunainen asfalttisauma aiheuta liikenteelle häiriötä tai vaaraa. Päällystystyöt on suoritettava välittömästi pohjatyöiden jälkeen. Kulutuskerros on tehtävä pääväylillä ja kokoojakaduilla 2 työpäivän ja muilla alueilla 1 viikon kuluessa sidotun kantavan kerroksen tekemisen jälkeen. Terävät asfalttireunat on kulkusuunnassa viistettävä esim. kylmällä paikkausmassalla kaltevuuteen 1:5.

Jos viherkaistalle kaivettu kaivanto ulottuu aivan päällysteen reunaan, on päällystettä uusittava 1 m leveydeltä. Jotta päällystettä ei tarvitse uusaa, on kaivannon reunasta asfaltin reunaan jäätävä vähintään 0,2 m leveä koskematon nurmikaista.

Epäselvissä tapauksissa luvan myöntäjä antaa lisäohjeita.

Kuva 2 Kaivutöiden asfalttipäällysteen leikkausohjeet

- Jalkakäytävillä ja pyöräteillä (JK/PP) > Päällystetään koko väylän leveydeltä, paitsi jos väylä on leveydeltään $>4\text{m}$. Tällöin kapein päällystettävä 1m , jolloin ehjää päällystettä jätävä vähintään 3m .
- Ajorata > ajorata päällystetään aina kaistan leveydeltä
Leikattu reuna on käsiteltävä koko pituudelta liima-aineella. Jyräasfaltin saumat käsitellään päällystämisen jälkeen päältäpäin noin 20cm :n leveydeltä liima-aineella ja kuivatulla kivituhkalla tai hiekalla.

Epäselvissä tapauksissa yhteys alueen tarkastajaan >Asfaltointikatselmus ennen päällystämistä.

2.8 Kaivutöiden päällysteohje, InfraRYL2010 T2 katuluokat

Päällystyskerrokset ovat vähintään samat kuin muuallakin kadussa. Vähimmäispäällystevahvuudet ja -laadut ovat kuitenkin seuraavat (katuluokka on annettu kaivuluvassa):

KATULUOKKA	RAKENNEKERROS	Asfaltin kerros- paksuus, 1 cm = 25kg/m ²
1. Erittäin vilkkaasti liikennöidyt kadut	3 x ABK 32/150 (18 cm) + KBVA 16 (n. 90 kg/m ²) (4 cm) + karkeutus tai SMA 16/100 (4 cm)	22 cm
Kantava kerros	Kalliomurske 0-32 mm	15 cm
Jakava kerros	Sora tai sorainen hiekka 0-63 mm	60 cm
2. Vilkkaasti liikennöidyt kadut	ABK32/225(9cm) + ABK32/150(6cm) + KBVA16(4cm)(n. 90kg/m ²) + karkeutus tai SMA16/100(4cm)	19 cm
Kantava kerros	Kalliomurske 0-32 mm	15 cm
Jakava kerros	Sora tai sorainen hiekka 0-63 mm	60 cm
3. Pääliikenne- ja kokoojakadut	2 x ABK 32/150 (12 cm) + KBVA 11 (4 cm) (n. 90 kg/ m ²) + karkeutus tai SMA 16/100 (4 cm)	16 cm
Kantava kerros	Kalliomurske 0-32 mm	15 cm
Jakava kerros	Sora tai sorainen hiekka 0-63 mm	60 cm
4-5. Asuntokadut	ABK 32/125 (5 cm) + KBVA 11 (4 cm) (n. 90 kg/ m ²) + karkeutus tai lupatarkastajan luvalla ilman pohja- massaa AB 16/125 (5 cm)	9 cm, 5 cm
Kantava kerros	Kalliomurske 0-32 mm	15 cm
Jakava kerros	Sora tai sorainen hiekka 0-63 mm	60 cm
6. Jalankulku- ja pyöräväylät	AB 11/100 (4 cm)	4 cm
Kantava kerros	Kalliomurske 0- 32 mm	15 cm
Jakava kerros	Sora tai sorainen hiekka 0-63 mm	60 cm
6. Jalkakäytävät	AB 8/90 (4 cm) tai alueella jossa on rakenne ABK + KBVA, ABK 22/100 (4 cm)+ KBVA 6 (2,5 cm)(n. 50 k/m ²)	4 cm / 6,5 cm
Kantava kerros	Kalliomurske 0-32 mm	15 cm
Jakava kerros	Sora tai sorainen hiekka 0-63 mm	60 cm
Erikoispäällysteet, SMA, (mm. kiveykset, punaruskea asfaltti, "pleksipave" tai VA, yms.	Luvan myöntäjän määräysten mukaan	
Istutukset	Kasvualusta	50 cm
Ruohokentät	Kasvualusta	20 cm

2.8.1 Asfalttipäällysteen erityisohjeet

Kulutuskerroksena voidaan katuluokkien 1-3 ajoradoilla käyttää kumibitumivaluasfaltin (KBVA:n) sijasta AB 11 - 22 -massaa sekä SMA-massoja (SMA-massojen levitys levittimellä, jossa on täry ja tamppari) ja katuluokkien 4 - 5 kaduilla AB 11-16 massaa sekä katuluokassa 6 AB 5-11 massaa, jos siihen on saatu lupatarkastajan lupa. Jyrämassojen levitys on tehtävä asfaltinlevittimellä. Käsinlevitys sallitaan vain luvan myöntäjän päätöksellä.

Valuasfalttijalkakäytävän kerroksista antaa tiedot luvan myöntäjä. Valuasfalttipäällysteet on aina korjattava valuasfaltilla (ei jyräasfalttipaikkoja).

KBVA:n sijasta voidaan jalkakäytävällä käyttää tavallista VA:a, jos paikattavan alueen osuus muusta päällystetystä alueesta on huomattavan pieni (alle puolet) tai jos paikattavalle alueelle ei ole odotettavissa erityisrasitusta esim. katukahvilaa.

2.8.2 Sirotepintaus

Sirotepinnoitetun soratien korjaus tehdään AB 11- tai RC 11-massalla.

2.8.3 Sora

Sorakatu on korjattava luvan myöntäjän ohjeiden mukaisesti. Kaivannon pintamateriaalin tulee olla sama kuin ympäröivän kadun pinnan.

2.9 Kiveykset

Ennen kiveyksen korjaustyöhön ryhtymistä on ympäröivää kiveystä purettava siten, että kaivannon korjattu pinta liittyy saumattomasti vanhaan ympäröivään päällysteeseen.

Betoni- ja luonnonkivipäällysteet on korjattava laadultaan (väri, muoto, materiaali ja kuvio) samoilla tuotteilla, kuin mitä aiempi päällyste oli. Puretut materiaalit on käytettävä uudelleen, mikäli ne eivät ole vaurioituneita tai kuluneita (ajoradat).

2.10 Reunatuet

Kaivutyön yhteydessä liikkuneet reunatuet on palautettava kadun korkeuden mukaiseen asemaan. Jalankulku- ja pyöriteiden yliajokivet asennetaan kaupunkikohtaisten *Katualueita koskevat tyyppiirustukset* -ohjeiden mukaisesti. Mikäli reunatukien asemasta on epäselvyyttä (sivusuunta tai korkeusasema), luvan myöntäjä antaa korjausohjeet. Kaikissa tapauksissa on korjaustoimenpiteet suoritettava siten, että silmämääräisessä tarkastelussa linjaukset näyttävät luonteelta.

Jos reunakivi on kaivutyön yhteydessä katkennut, on luvan saajan korvattava se ehjällä kivellä kustannuksellaan.

Betoni- tai asfalttireunatukia käytettäessä on kaikki sisäänajot ja madallukset tehtävä samalla materiaalilla sen mukaan mikä kohteessa on aikaisemmin ollut tai mikä on katusuunnitelmassa osoitettu.

2.11 Tasaisuus

Tasaisuus tutkitaan kadun pituus- ja poikkisuunnassa esim. 3 m:n oikolaudalla. Tarvittaessa työn laatua verrataan PANK ry:n asfalttinormien vaatimuksiin.

Lammikoituminen ei ole sallittu.

2.12 Kansistot

Tarkastuskaivojen ja sulkujen kansistot tulee olla 0 – 5 mm. Sadevesikaivojen kansistojen tulee olla 5 – 10 mm kadun pintaa alempana. Asennuksessa noudatetaan voimassa olevaa InfraRYL ohjeistusta.

2.13 Kaiteet, liikennemerkit ja liikenteenohjaukslaitteet

Sijoittelussa on huomioitava työmaa-alueetta ympäröivä liikenne. Ne eivät saa estää väylien sujuvaa käyttöä. Työmaa ei saa estää voimassa olevien liikennemerkkien ja muiden liikenteenohjaukslaitteiden havaittavuutta. Luvan myöntäjän päätöksellä niitä voidaan siirtää tai peittää yhteisesti sovitulla tavalla.

Vaurioituneet kaiteet on korjattava tai uusittava. Lopputuloksessa ei saa näkyä vauriojälkiä. Vaurioituneet liikennemerkit uusitaan voimassa olevien normien mukaisesti.

Katso tarkemmat ohjeet Suomen kuntatekniikan yhdistyksen julkaisusta 1/2013, kohta 5.4 (Tilapäiset liikennejärjestelyt katu- ja yleisillä alueilla).

2.14 Tiemerkinnot

Tiemerkinnot on tehtävä PANK ry julkaisemien normien mukaisesti (mm. Kuntien asfaltointi ja tiemerkinnotiden urakka-asiakirjat 2016).

2.14.1 Suojatien uudelleenmerkintä

Suojatie merkitään uudelleen liikenteenohjauksuunnitelmassa (katusuunnitelma) määrättyjen mittojen mukaisesti.

2.14.2 Ryhmittymisnuolet ja tekstit sekä muut tiemerkinnot

Ryhmittymismerkinnät, tekstit ja muut symbolit on uudelleenmerkittävä, mikäli kaivutyö vaurioittaa niitä.

2.15 Vihertyöt

2.15.1 Nurmikot

2.15.1.1 Rakennustyönäikainen suojaus

Säilytettävä nurmikko suojataan rakentamalla tukeva aita nurmikkoalueen ympärille, mikäli tarkastajan kanssa ei toisin sovita. Aitauksen sisäpuolella ei saa varastoida rakennustarpeita tms. eikä liikkua työkoneilla tai ajoneuvoilla.

2.15.1.2 Vaurioiden korjaus

Rakennustöiden yhteydessä syntyneet vauriot korjataan paikkakylvöillä. Vauriokohtien maanpinta jyrksitään 15 cm syvyydeltä ja korjataan kylvönurmikot ohjeen mukaan tai tarkastajan kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

2.15.1.3 Nurmikon teko ja alkuhoito

Kylvönurmikko

Nurmikon alusrakennekerrokset tasataan ja niiden päälle levitetään kasvualustakerros. Kasvualustan paksuus tulee olla tiivistettynä vähintään 20 cm. Kasvualustana käytetään mm. peruslannoitettua ja kalkittua multaseosta, joka täyttää viherrakentamisessa käytettävien kasvualustojen laatuvaatimukset, InfraRYL 2010 mukaisesti. Kasvualusta tasataan ja tiivistetään jyräämällä esimerkiksi verkkojyrällä, jonka paino on noin 80 kg (kuva 3). Nurmikonsiementä kylvetään 2-3 kg/aari. Kylvön jälkeen siemen mullataan haravoimalla kevyesti siemen noin sentin syvyyteen.

Kuva 3

Multauksen jälkeen kylvetty alue jyrätään vielä kertaalleen. Kylvetty alue aidataan niin, että estetään läpikulku ja tallaaminen. Aitaus poistetaan vasta kun nurmikko on kunnolla lähtenyt kasvuun.

Siirtonurmikko

Keskeisillä alueilla nurmikon kunnostustyö edellytetään tehtävän valmisnurmella. Valmisnurmikkoa voidaan käyttää koko kasvukauden ajan. Käytetty valmisnurmikko tulee olla valmisnurmikoksi kasvatettua nurmikkoa. Valmisnurmikko pitää asentaa viimeistään 24 - 28 tunnin kuluttua valmisnurmikon nostosta. Valmisnurmirullat pitää kastella ja suojata auringon paahteelta. Kasvualustana käytetään mm. valmiiksi lannoitettua ja kalkittua multaa. Kasvualustan tulee olla tiivistetty ja tasattu ennen valmisnurmen asentamista. Valmisnurmikon asentamisen jälkeen nurmikko jyrätään kevyesti ja saumat tiivistetään. Valmisnurmikon kastelusta tulee huolehtia päivittäin kahden ensimmäisen viikon ajan.

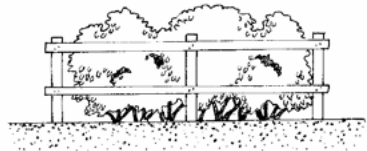
2.15.2 Pensaat

2.15.2.1 Yksittäiset pensaat ja pensasryhmät

Yksittäispensaat ja pensasryhmät suojataan yhtenäisellä aidalla, ellei tarkastajan kanssa toisin sovita. Aitaus tulee tehdä siten että pensaat sijaitsevat selkeästi aitauksen sisäpuolella (kuva 4).

2.15.2.2 Pensaan/pensaiden väliaikainen poisto

Pensaiden siirrosta on aina erikseen sovittava luvan myöntäjän kanssa. Kasvukauden aikana pensaita siirrettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kasteluun ja kosteuden ylläpitoon. Pensaat siirretään paakun kanssa. Ne siirretään varjoisalle paikalle ja niiden juuret peitetään kostealla turve-multaseoksella (kuva 5). Juuret kastellaan hyvin ennen mullalla peittämistä. Pensaita pitää kastella siirreistutuksen tarpeen mukaan. Siirron jälkeen urakoitsija alasleikkaa pensaat / poistaa pensaita kuivat ja vioittuneet oksat tarkastajan ohjeen mukaan.

Kuva 4

2.15.2.3 Pensaiden uudelleen istutus / pensaiden ja pensasalueiden ennallistaminen

Pensaat istutetaan takaisin entisille etäisyyksille toisistaan ja entiseen syvyyteensä niin, että juuret peittyvät maan alle. Pensaita ei saa istuttaa liian syvään eli maanpinta tulee juuren kaulan tasolle. Kasvualusta tiivistetään pensaan ympäriltä kevyesti polkien. Istutuksen jälkeen pensaat kastellaan hyvin (n. 10 l vettä / pensas). Keskeisillä alueilla käytetään kesäkuukausina astiataimia. Istutusalueelle asennetaan 7 – 10 cm:n kuorikate riippumatta siitä onko alueella aiemmin ollut kuorikatetta.

Kuva 5

Kaivuun tapahtuessa puu- tai pensasalueilla on sieltä poistettava pensaat ja pensasalueet ennallistettava olemassa olevan suunnitelman mukaisilla tai tarkastajan kanssa erikseen sovittavilla kasveilla.

2.15.2.4 Kolhujen ja vaurioiden korjaaminen

Urakoitsija poistaa rakennustöiden yhteydessä vaurioituneet ja kuolleet versot leikkaamalla tai sahaamalla, tarkastajan antamien ohjeiden mukaisesti. Mikäli pensas on pahoin vaurioitunut, se uusiaan.

2.15.3 Puut

2.15.3.1 Puun poisto / siirto / uuden puun istutus

Puun kaataminen tai siirto on ehdottomasti kielletty! Mikäli työ vaatii puun poistoa, on se mainittava lupaa haettaessa tai otettava välittömästi yhteyttä tarkastajaan. Huomioitava on myös luonnonpuut jotka jäävät vaarallisen lähelle kaivannon reunaan tai jos kaivetaan olemassa olevan metsän reunassa.

Kaivualueelta kaivuun tieltä poistettavat puut tulee ennallistaa ohjeiden mukaan sovittun kokoisella puustolla, ellei toisin sovita luvan myöntäjän kanssa.

2.15.3.2 Rakennustyönaikainen suojaus

Yksittäiset puut: Latvus

Oksia ei saa poistaa, katkoa tai sitoa kiinni. Mikäli latvuksen alla ei ole riittävästi liikkumatilaa koneille tms., on otettava yhteyttä luvan myöntäjään.

Yksittäiset puut: Runko

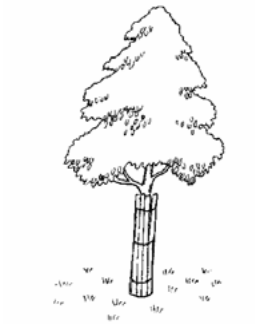
Rungon suojaustavasta päätetään kaivuluvan myöntämisen yhteydessä. Puun runko voidaan suojata kahdella tavalla.

Tapa 1. Rakennetaan tukeva lauta-aita tai muu tarkastajan kanssa erikseen sovittava suojarakenne puun ympärille latvuksen reunoihin asti (kuva 6).

Kuva 6

Tapa 2. Suojataan puun runko yhtenäisellä laudoituksella. Laudoitus ulotetaan puun alimpiin oksiin saakka, max. 4 metrin korkeuteen (kuva 7). Laudat tulee sitoa yhteen esim. rautalangalla 4 – 5 kohdasta. Puun ja laudoituksen väliin asennetaan pehmuste, esimerkiksi suodatin kangas.

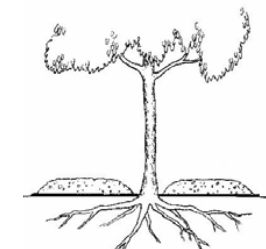

Kuva 7

Juuristo

Kun toimitaan puiden juuristoalueella = puun latvuksen peittämä maa-alue, on kaivulinja tarkennettava tarkastajan kanssa ennen kaivutyön aloitusta. Jos rakennustyöiden yhteydessä joudutaan liikkumaan puun juuristoalueella, pitää juuristo suojata rakentamalla juuristoalueelle kantava suoja kerros (juuristoalue = latvuksen leveys).

Olemassa olevan maan päälle levitetään eriste- tai vahvistekerros (esim. suodatin kangas). Eristekerroksen päälle tehdään kerros sorasta tai sepelistä (raekoko 15/50 mm). Kerroksen paksuuden tulee olla vähintään 250 mm (kuva 8). Suojauksen poistaminen ei saa aiheuttaa vaurioita puun juurille tai rungolle.

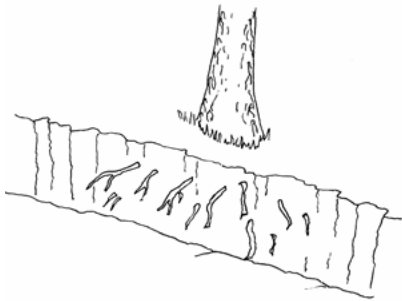

Kuva 8

Mikäli suuria (halkaisija > 4 cm) juuria paljastuu kaivussa, kaivannon reunat on puun kohdalla tuettava (kuva 9 ja 10) ja puun juuret suojattava peittämällä ne kostealla turpeella.

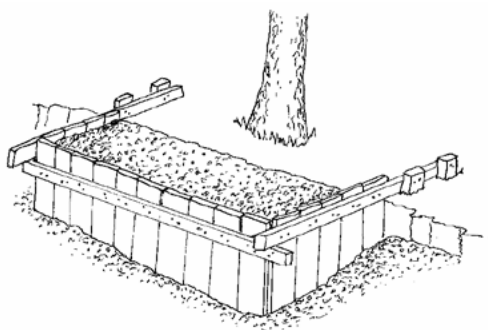
Talvella paljastuneet juuret suojataan välittömästi peittämällä ne säkikankaalla tai turpeella.

Kuva 9

Vaurioituneet juuret tulee leikata terveeseen puuhun asti.

Kuva 10

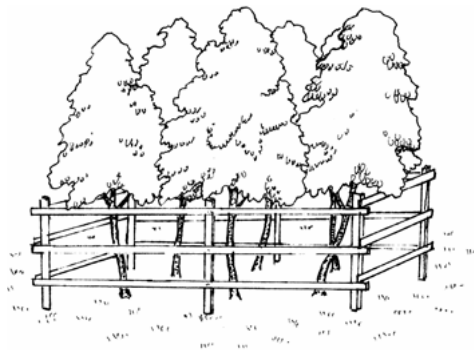
Juuristoalueen kaivannot tulee hyväksyttää tarkastajalla ennen kaivannon täyttämistä.

Puuryhmät

Puuryhmät suojataan tukevalla lauta- tai lankkuaidalla tai tarkastajan kanssa erikseen sovittavalla suojarakenteella. Aitauksen korkeuden tulee olla 1,5 metriä ja sen tulee ulottua latvuksen ulkoreunaan asti (kuva 11). Aidatulla alueella ei saa varastoida rakennustarpeita tms. Työkoneiden tai ajoneuvojen liikkuminen suojatulla alueella ei ole sallittua.

2.15.3.3 Puiden vauriot

Luvan saaja on velvollinen ilmoittamaan syntyneistä vaurioista välittömästi tarkastajalle. Luvan saajan on korjattava syntyneet vauriot ja uusittava vaurioituneet puut, pensaat, muu kasvillisuus tai rakenne. Mikäli luvan saaja laiminlyö korjausvelvollisuutensa, on luvan myöntäjällä oikeus ennallistaa kohde luvan saajan kustannuksella. Erityisesti on huomioitava puiden ympäristön muutokset, joista voi johtua esim. puiden kaatumisvaara.

Kuva 11

2.15.4 Vaurioitunut kasvillisuus

Vaurioitunut kasvillisuus käsitellään luvan myöntäjän laatuohjeiden mukaisesti.

Puuvaurion hinta on 1000 € / vauriokohta. Mikäli kuorivaurio on maksimihalkaisijaltaan yli puolet puun ympärysmittasta, puu uusitaan.

Kuollut tai pahoin vaurioitunut puu korvataan pääasiassa samankokoisella puulla. Esim. suuren katu- tai puistopuun uusiminen maksaa noin 15 000 €. Uusimistarpeen ja puun koon arvioi tarkastaja.

Jos puita, pensaaita, nurmikoita ja kukkaistutuksia ei ole saatettu PKS-ohjeen mukaiseen kuntoon kahden viikon kuluessa tarkastajan huomautuksesta, tai talvikauden töiden osalta toukokuun loppuun mennessä, luvan myöntäjällä on oikeus teettää kunnostustyöt luvan saajan kustannuksella.

2.15.5 Takuu ja takuuhuolto

Nurmikon ja muun kasvillisuuden takuu aikainen vastuu on luvan saajalla takuuajan päättymiseen saakka. Luvan saaja voi tilata takuuajaisen hoitotyön ulkopuoliselta palveluntuottajalta ellei heillä ole mahdollisuutta hoitaa sitä asianmukaisesti.

Kasvillisuuden ja muiden viherrakenteiden osalta suoritetaan takuukatselmus tarkastajan kanssa erikseen sovittavana ajankohtana.

Nurmikkoalueiden tulee olla takuuajan päättyessä vihertyneitä, leikattuja ja viherpeittävydeltään yli 90 %. Takuuajaksi on 1.1.2017 lähtien kaksi vuotta alkaen työn vastaanottamisesta.

Nurmikon hoitovastuu on luvan saajalla luovutukseen asti.

Takuu- ja takuuhuoltotöissä noudatetaan VHT 14 ja VRT 11 viheralueiden hoito- ja rakentamishojeita.

2.16 Loppusiivous

Työn valmistuttua luvan saaja tekee luvan myöntäjälle ilmoituksen työn valmistumisesta ja tilaa loppukatselmuksen, jossa työalueen kunto tarkastetaan sekä vastaanotetaan.

3. TILAPÄISET LIIKENNEJÄRJESTELYT

3.1 Milloin lupapäätös tarvitaan?

Päätös tilapäisen liikennejärjestelyn suorittamista varten tarvitaan aina, kun pysyviä liikennejärjestelyjä tarvitsee muuttaa. Tällaisia toimintoja ovat mm.:

- kaivutyöt
- nostotyöt
- siirtolavat
- erilaiset katutapahtumat
- kattolumien pudotukset katu- tai muulle yleiselle alueelle
- elokuvan ja mainoskuvausten filmaamiset
- julkisivuremontit

3.2 Ilmoitusvelvollisuus

Kun yleisellä alueella tapahtuva kulkeminen ja liikennöinti estyy tai häiriintyy työn tai tapahtuman vuoksi, on asiasta otettava yhteys kaupungin lupaviranomaiseen viimeistään viikkoa ennen työn aloittamista. Kts kohta 1.1 Yleistä

Lupahakemukseen on liitettävä tilapäinen liikennejärjestelysuunnitelma. Jos työ toteutetaan useassa vaiheessa, on jokaisesta vaiheesta oltava oma suunnitelma. Yksinkertaisissa tapauksissa voidaan toimia julkaisun ”Tilapäiset liikennejärjestelyt katualueella” tyyppiratkaisujen tai tyyppiinirustusten mukaisesti edellyttäen, että ne soveltuvat työkohteeseen.

Jos työhön liittyy kaivutöitä, on suunnitelmaan liitettävä myös kaivantojen suojaussuunnitelma.

3.3 Vastuu liikennejärjestelyistä

Vastuu tilapäisen liikennejärjestelyn toteuttamisesta ja ylläpidosta kuuluu luvan saajalle huolimatta siitä kuka liikennejärjestelyn käytännössä toteuttaa. Luvan saajan tulee nimetä vastuuhenkilö, jonka tulee olla perehtynyt liikenteenohjaus- ja varoituslaitteiden käyttöön. Vastuuhenkilön tulee valvoa rakennustyön liikennejärjestelyjä ja huolehtia siitä, että järjestelyt ovat joka hetki ajan tasalla, ja palautetaan ennalleen työn päätyttyä. Hänen tehtävään on myös vastata liikennemerkkien ja liikenteenohjauslaitteiden kunnosta työajan ulkopuolella (esim. viikonloppuisin), kts. liikennejärjestelyjen tarkastuslista julkaisun lopussa.

Mikäli liikennejärjestely estää normaalin koneellisen kunnossa- ja puhtaanapidon, on luvan saajan huolehdittava liikennejärjestelyalueeseen liittyvän alueen kunnossa- ja puhtaanapidosta

kadun kunnossapitoluokituksen sekä kunnossapitolain mukaisesti. Mikäli näin ei menetellä, kaupungilla on oikeus suorittaa liikennejärjestelyalueeseen liittyvien yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitotyöt luvan saajan kustannuksella.

Luvan myöntäjän liikennejärjestelyistä antamia määräyksiä on noudatettava. Jos määräyksiä ei noudateta, on lupaviranomaisella tarvittaessa oikeus teettää liikennejärjestelyt tai poistaa tarpeettomat järjestelyt työn suorittajan kustannuksella.

3.4 Liikenteenohjauslaitteet

Käytettävien liikenteenohjauslaitteiden on oltava Liikenneviraston hyväksymiä malleja, noudattaen tarkentavia PKS-ohjeita sekä lupaehtoja. Kaikista liikenteenohjauslaitteista on käytävä ilmi omistajan yhteystiedot.

Kaikki tilapäiset liikenteenohjauslaitteet on sijoitettava omaan tukevaan jalustaan ja pylvääseen. Pysyviin liikenteenohjauslaitteisiin ei saa kiinnittää tilapäisiä liikenteenohjauslaitteita. Ne eivät saa peittää pysyviä, käyttöön jääviä liikenteenohjauslaitteita, eivätkä aiheuttaa näkemäestettä tai törmäysvaaraa. Liikenteenohjauslaitteiden pystytys on suoritettava niin, että ne kestävät tuuli-, lumi-, yms. kuormat kaatumatta tai irtoamatta.

3.5 Siirtokehotus, siirron valvonta ja ajoneuvojen siirtäminen

3.5.1 Lupapäätökset, vastuut ja kustannusten jakautuminen

Infotaulun asettaminen vaatii aina kaupungin luvan ja päätöksen. Päätöksen saaja vastaa aina infotaulun asettamisen järjestelyiden suorittamisesta sekä niiden ylläpidosta vuorokauden kaikkina ajankohtina.

Tilaa maksaa ajoneuvojen siirrot niiden ajoneuvojen osalta, jotka ovat olleet paikalla ennen infotaulun asettamista. Infotaulun asettamisen jälkeen pysäköityjen ajoneuvojen siirtokustannukset maksaa auton omistaja/haltija. Siirron toteutuminen vaatii taulun oikein asettamisen sekä siirtopöytäkirjan oikein täyttämisen sekä pöytäkirjan toimittamisen oikeaan paikkaan. Jos jokin kohta ei täyty, ei siirtoa voi suorittaa. Turhan siirtokäynnin kustannukset maksaa taulun asettaja.

3.5.2 Työmaat ja tapahtumat

Katualue varattu -siirtokehotusta käytetään, kun katua tai muuta yleistä aluetta varataan työmaan käyttöön tai ajoneuvoja joudutaan siirtämään kadulla suoritettavan työn tai tapahtuman vuoksi.

3.5.3 Infotaulun asettaminen

Katualue varattu -infotaulu tulee asettaa paikalleen vähintään 48 tuntia ennen sen voimaantuloa, eli ennen suunnitellun työn tai tapahtuman alkua sekä dokumentoida pystytyshetkellä paikalla olevat ajoneuvot, täyttää pystytyspöytäkirja tai vastaava dokumentti. Mikäli päätöksensaaja asettaa itse katualue varattu- infotaulun ja tekee pystytyspöytäkirjan tms. ko. infotaulun asettamisesta, hänen tulee toimittaa pöytäkirja tai vastaava dokumentti luvan myöntäjälle. Tällöin ajoneuvojen siirronvalvontatyön tilaamisesta tulee huolehtia itse.

Päätöksensaaja voi tilata koko työn kaupungilta, joka hoitaa siirtokehotusten asettamisen, pöytäkirjojen tms. dokumenttien teon ja ajoneuvojen siirrot. Tällöin kaupunki hoitaa siirtoihin liittyvän käytännön laskutuksineen sekä ajoneuvon omistajilta/haltijoilta sekä myös tilaajalta (päätöksensaajalta).

3.5.4 Ajoneuvon siirtäminen ja siirron valvonta

Ajoneuvon siirtäminen edellyttää aina tienpitoviranomaisen siirtopäätöstä. Siirtopäätöksen voi tehdä vain siirronvalvojaksi määrätty kunnan valvoja. Siirtojen tilaaminen ja suorittaminen oma-toimisesti ilman siirtopäätöstä on laitonta ja ehdottomasti kielletty.

3.5.5 Pysyvät merkit

Infotaulun vaikutusalueelle jääviä pysyviä liikennemerkkejä ei peitetä. Jos paikalle on jo aiemmin asetettu Siirtokehotus- infotaulu, niin se pitää ottaa huomioon uusissa järjestelyissä.

Katualue varattu -siirtokehotuksen voimassaoloajan umpeuduttua tulee merkki poistaa välittömästi ja tehdä alkuperäiseen Siirtokehotus info- tauluun kohdistuva uusi siirtopöytäkirja paikalla olevista ajoneuvoista ja toimittaa se alkuperäisen Siirtokehotus info- taulun pystyttäneelle taholle.

3.5.6 Siirtokehotustaulu

Siirtokehotuksen merkitsemiseen saa käyttää ainoastaan oheisen mallin mukaisia virallisia siirtokehotustauluja. Merkin käytössä noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin pysäköinti kielletty -merkin (372) käytössä. Tauluun kirjataan Voimassaolo kohtaan valkoiselle pohjalle mustalla tussilla voimassaoloaika esim. 3.5.2014 klo 08.00-16.00 tai 1.10.2013 – 30.10.2013.

Teippejä ja pahvia ei hyväksytä. Taulussa olevia tietoja ei saa peittää ja tiedot tulee olla oikeita. Taulun takana tulee olla taulun asettajan nimi ja yhteystiedot.

3.6 Työmaan tai tapahtuman opastus

Jos työmaalle tai tapahtumapaikalle ajo tai niiden ohikulku (kävely, ajo pyörällä tai autolla) vaatii opastamista, on opasteiden oltava luvan myöntäjän ohjeiden mukaisia ja niiden sijoittelussa on noudatettava annettuja ohjeita. Opasteita ei saa kiinnittää pysyvien liikenteenohjauslaitteiden pylväisiin, eivätkä ne saa aiheuttaa näkemäestettä tai törmäysvaaraa. Opasteet on ehdottomasti poistettava välittömästi työmaan päätyttyä. Opasteiden pystytys on suoritettava siten, että ne kestävät tuuli-, lumi-, yms. kuormat kaatumatta tai irtoamatta.

3.7 Liikennejärjestelyistä tiedottaminen

Luvan myöntäjä päättää siitä, edellyttääkö liikennejärjestelyjen laajuus niistä tiedottamista esim. joukkotiedotusvälineissä. Työnsuorittajan tulee laatia tiedote hyvissä ajoin ennen työn alkua. Tiedotteesta tulee ilmetä seuraavat asiat:

- olennaiset ajosuuntia ja pysäköintiä koskevat rajoitukset ja muutokset
- olennaiset muutokset jalankulku- ja pyöräväyliin
- mahdolliset kiertotiet
- muutokset joukkoliikenteessä ja HSL:n internet-osoite
- työn sijainti ja tarkoitus sekä arvioitu kesto
- työstä vastaavan henkilön nimi ja puhelinnumero

Tarvittaessa tiedotetekstiä täydennetään kartalla, jossa järjestelyt ja niiden aiheuttamat muutokset esitetään opas- tai kantakarttapohjalla.

Luvan saaja toimittaa tiedoteluonnoksen em. tiedoilla varustettuna luvan myöntäjälle, joka päättää lopullisen tiedotteen sisällöstä. Luvan myöntäjä huolehtii tiedotteen jakelusta tiedotusvälineille ja ohjeistaa luvan saajaa muusta tiedottamisesta.

Kaupungin kanssa tehtävissä yhteishankkeissa tai muissa merkittävissä hankkeissa luvan myöntäjä huolehtii tiedottamisesta.

3.8 Esteettömyys tilapäisissä liikennejärjestelyissä

Katso tarkemmat ohjeet SuRaKu 8 ja Suomen kuntatekniikan yhdistyksen julkaisu 1/2013.

3.8.1 Kulkuväylät ja pinnat

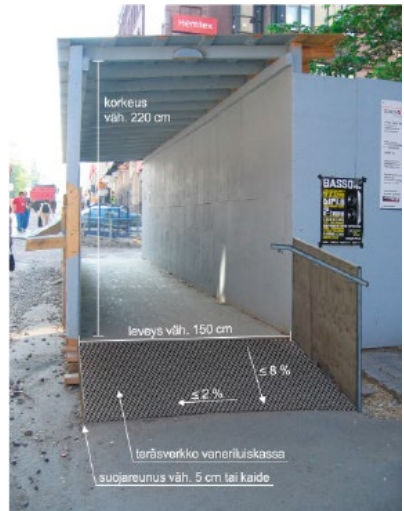
Sulkulaitteet on pystytettävä heti, kun työkone tai materiaaleja on tuotu paikalle. Jalankulkijat eivät missään vaiheessa saa joutua ohittamaan työmaata ajoradan kautta liikenteen seassa. Pyöräily voidaan ohjata ajoradalle, jos ajorata on rauhallinen ja nopeusrajoitus ajoradalla alhainen (maks. 40km/h). Mikäli pyöräily ja jalankulku on eroteltu toisistaan normaalitilanteessa, pyritään erottelu säilyttämään myös työmaan aikaisissa järjestelyissä.

Jalankulkuväylän leveyden tulee olla vähintään 1,5 metriä ja vapaan korkeuden vähintään 2,2 metriä. Kaivantosiltojen ja luiskien leveyden tulee olla vähintään 1,2 metriä. Jos rajattu väylä on pitkä (yli 15 metriä), sille tulee järjestää leveämpi kohtaamispaikka. Kulkupinta ei saa olla vaurioitunut eikä siihen saa muodostua kuoppia. Kulkuväylän tai luiskan sivukaltevuus saa olla korkeintaan 2 prosenttia ja pituuskaltevuus korkeintaan 8 prosenttia. Kulkuväylällä ei saa olla estettä, joka aiheuttaisi törmäys-, putoamis- tai kompastumisvaaran. Luiskan tulee kantaa 250 kg, sekä olla pinnaltaan karhea. Luiskassa tulee olla vähintään 5 cm korkuinen suojareunus, jos luiska ei rajoitu kiinteään seinään.

3.8.2 Käsijohteet ja kaiteet

Käsijohde sijoitetaan 0,9 metrin korkeudelle ja sen tulee olla yhtenäinen, johteen tulee jatkua 0,3 metriä yli luiskan molempien päiden. Johde sijoitetaan vähintään 45 millimetrin päähän seinästä ja sen tulee olla läpimitaltaan 30–40 millimetriä. Kaiteen korkeus määräytyy putoamiskorkeuden mukaan. Kaide tarvitaan aina, kun tasoero on yli 0,5 metriä. Kaiteen korkeus on tällöin 1,1 m. Kaide tarvitaan myös sellaisten matalampien tasoerojen yhteydessä, jotka voivat aiheuttaa kompastumisvaaran.

Kaiteessa tulee olla myös alapiena korkeintaan 0,1 metrin korkeudella väylän pinnasta. Kaiteen läpi putoamisen estävä suojaava osuus tarvitaan, jos tasoero on yli 0,7 metriä. Kaiteessa tai johteessa ei saa olla teräviä kulmia eikä muita törmäysvaaran tai esimerkiksi vaatteiden tarttumisen aiheuttavia osia.

3.8.3 Sulkupuomien ja -verkkojen käyttö

Sulkupuomissa tulee aina olla alapiena, jota näkövammaisen voi seurata kepillä ja joka estää pyörätuolin tai lastenvaunujen pyörän luiskahtamista puomin taakse. Alapiena sijoitetaan 0,1 metrin ja yläpiena 0,9 metrin korkeudelle väylän pinnasta. Puomit asennetaan työmaan ympärille aukottomasti, jotta putoamis- tai työmaalle eksymisvaaraa ei ole. Työmaa aidataan siten, ettei työmaan läpi voi oikaista. Verkoaita tulee mahdollisuuksien mukaan kiinnittää yhtenäisellä palkilla yksittäisten betonipainojen sijasta kompastumisriskin vähentämiseksi. Suojalaitteiden ja-seinien tulee ohjata selkeästi pois päin ajoradalta ja jatkua riittävän pitkälle.

ESPOOSSA TYÖSKENNELTÄESSÄ TARVITTAVAT LUVAT JA ILMOITUKSET

Päivitys 1.2.2017/ Ikonen

Viraston lupasivut

http://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Luvat_ja_ohjeet/Rakentamisen_luvat/Kaivutyot_yleisilla_alueilla

Johtotiedot (maksuton)

Ennen töiden aloitusta on selvitettävä kaapeleiden ja muiden maanalaisten laitteiden sijainti (kaivutöissä aina). Johtotietoselvitys voidaan tehdä sähköisen palvelun kautta, selvityksen tekeminen saattaa vaatia myös asiakkaan henkilökohtaista käyntiä asiakaspalvelupisteessä joissain tapauksissa. Sähköinen asiointipalvelu: netin haulla; easiointi espoo tai <https://easiointi.espoo.fi/ePermit> Palvelun käyttö edellyttää sähköistä käyttäjän tunnistusta.

Selvitys on voimassa 14 vrk. Tarvittaessa johtojen sijainti osoitetaan myös maastossa.

Lisätietoja E-mail: johto.kartoitus@espoo.fi tai p. 09 816 25200 (arkisin 8-15.30).

http://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Luvat_ja_ohjeet/Johtotietopalvelu

Kaivulupa/katutyöpäätös (maksullinen)

Sijoituslupa (maksuton)

Tilapäinen liikennejärjestelypäätös (maksullinen)

Yleisten alueiden vuokraaminen rakennustyötä varten (maksullinen)

Jos luvan hakija on muu kuin työn teettäjä, tarvitaan luvan hakuun valtakirja työn teettäjältä.

Kaikki hakemukset ja ilmoitukset sähköisen asiointipalvelun kautta:

Sähköinen asiointipalvelu: netin haulla; easiointi espoo tai <https://easiointi.espoo.fi/ePermit>

Postiosoite:

Kaupunkitekniiikan keskus / Infrapalvelut / alueiden käytön hallinta

PL 41

02070 ESPOON KAUPUNKI

Asiakaspalvelu: p. 09-8162 5100 (arkisin 8-15.30, ti 10-15.30),

E-mail: kaivulupa@espoo.fi

Käyntiosoite: Virastopiha 2 C, 1 krs. (asiakaspalvelupiste)

Johtokartoitus (maksullinen)

Rakentamisen yhteydessä asennetut tai siirretyt maanalaiset johdot ja laitteet tulee kartoittaa.

Kartoitus tilataan kaupunkimittausyksiköstä tai kartoituksen voi suorittaa muu maanmittausalan ammattilainen. Kartoitustilaus tulee tehdä yhtä työpäivää ennen mittausajankohtaa.

Sähköinen asiointipalvelu: <https://easiointi.espoo.fi/ePermit> Palvelun käyttö edellyttää sähköistä käyttäjän tunnistusta.

Tilaus johto.kartoitus@espoo.fi

Lisätietoja p. 09-8162 5200 (virka-aikana).

Maanvuokraus (maksullinen)

Kaupungin omistaman tonttimaan vuokraus tilapäisiin tarpeisiin (työmaatukikohta, varastointi, kioski) sekä muut maankäyttöluvut Kaupungin omistaman tontti, katu- ja torialueen vuokraus pitkäaikaisesti (tapahtumat, tilaisuudet) (maksullinen)

Tekninen ja ympäristötoimi / tonttiyksikkö, PL 49

02070 ESPOON KAUPUNKI

p. 043 824 6801 Aronen A., 046 877 1881 Pulkkinen J. (virka-aikana)

tonttiyksikko@espoo.fi

Käyntiosoite: Virastopiha 2 C, 3 krs, Lehteri

Osalla torialueista otettava yhteys suoraan Espoon Torikauppiaat.

Ilmoitus räjäytys- ja louhintatyöstä (huom! ei tarvita vähäisissä räjäytystöissä)

Lupaneuvontapuhelin p. 0295 413 161 (arkisin klo 9-11),

Lupapalveluiden ajanvaraus p. 0295 413 160 (arkisin 9–11 ja 13–15)
Nihtisillankuja 4, PL 20
02631 ESPOO
P. 029 5430 281 (vaihe)
Fax. 09-412305
E-mail: lupahallinto.lansi-uusimaa@poliisi.fi

Häiritsevää melua aiheuttava toiminta ja pilaantuneet maat

Erillistä yötyölupaa ei tarvita kaupungilta yhdeksi yöksi. Pidemmässä töissä tehtävä meluilmoitus.

Varmista meluilmoituksen tarve Espoon Ympäristökeskuksesta. Mikäli kaivun aikana havaitaan pilaantunutta maata on tehtävä ilmoitus Espoon Ympäristökeskukseen.

Espoon ympäristökeskus, PL 44

02070 ESPOON KAUPUNKI

Käyntiosoite: Kirkkojärventie 6 B, 4. krs

P. 09-8162 4832 ja 09-8162 4842 (virka-aikana)

E-mail: ymparisto@espoo.fi

meluasioiden vastuuhenkilö puh. 043 824 6048 (virka-aikana)

Liikennevalot

Mikäli työalueella on liikennevaloja ja niiden ohjaussilmukoita ja työ vaikuttaa valoihin tai liikenteenohjaukseen on työstä ilmoitettava ja työskentelystä sovitettava tarkemmin vastaavan liikennevaloteknikko Mäkinen p. 050 2953 (varahenkilö p. 050 2954) kanssa (virka-aikana). Ilmoituksen yhteydessä tulee varmistaa, että liikennevaloja koskevat johtotiedot ovat paikkansapitäviä.

Ei-kiireelliset asiat e-mail: liikennevalot@espoo.fi (virka-aikana).

Kiireelliset vikailmoitukset (24 h) p. 09-3103 7555 (Pääkaupunkiseudun liikenteenhallintakeskus)

Vesi- ja viemäri liittymät sekä hulevesien johtaminen

Ennen sopimuksen solmimista on HSY:ltä tilattava ja toimitettava liitoskohtalausunto joko asiakaspalvelupisteeseen tai e-mail: vesiliitos.espoo@hsy.fi

Tarkemmat ohjeet ja lomakkeet www.hsy.fi

Liittymispalvelut Espoon palvelupiste: Mikkilänkallio 11, 02770 ESPOO (20.6.2016 alkaen)

HSY liittymispalvelut puhelinaika arkisin p. 09-1561 3635 (klo 8.30-13.00)

Muissa asioissa p. 09-1561 2110 (klo 8.30-15.30) tai asiakaspalvelu@hsy.fi

vikailmoitukset (24 h) p. 09-1561 3000

Maakaasu, kaukolämpö ja sähkön myynti sekä sähkönsiirto

Gasum Oy:n maakaasu:

Suoritettaessa kaivutöitä 5 m ja räjäytys- tai louhintatöitä 30 m lähempänä kaasun korkeatähtäisiä siirtoputkia on aina otettava yhteys putken omistajaan Gasum Oy. Lupa-, lausunto- ja valvontapyyntö sähköpostitse asiakaspalvelu@gasum.fi tai Hyvinkään huoltoalue Pekka Inkinen p. 020 447 8917 tai Hannu Kasurinen p. 020 447 8924

Maakäytön valvonta kaasuputken alueella p. 020 447 8713, asiakaspalvelu p. 0800 122 722 (arkisin 8-17)

Siirtoputken hätätilanteessa on parasta soittaa Gasumin hälytysnumeroon (24 h)

p. 05-3751 555 tai 020 44 78580 (vain pääkaupunkiseutu)

Fortum maakaasu, kaukolämpö/-kylmä ja sähkön myynti:

asiakaspalvelu p. 0200 19000 (arkisin klo 9-17)

vikailmoitukset lämmönjakelu ja maakaasu (24 h) p. 0800 1 90090

Caruna sähkönsiirto:

asiakaspalvelu p. 0200 23222 (arkisin klo 8-16)

vikailmoitukset sähkönsiirto (24 h) p. 0800 1 95011

Kulkuyhteys katkeaa (tai häiriintyy) on otettava yhteys

Joukkoliikenteen osalta Helsingin seudun liikenne (HSL) vaihde p. 09-4766 4444, infra@hsl.fi
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos neuvonta, vaihde (24 h) p. 09-8162 8699, fax. 09-8162 6861,
pelastuslaitos@espoo.fi

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos, Espoon pääpoliisiasema (arkisin 8-16.15), p. 0295 430 281
(vaihde), fax. 09-412 3205, kirjaamo.lansi-uusimaa@poliisi.fi

Taksi

Espoon ja Kirkkonummen taksit ry p. 09-813 3933 (arkisin 9-16), toimisto@ektry.fi
Espoon taksitarkastaja p. 0500 400 555 (joka päivä 7-19), taksitarkastaja@ektry.fi

Ajoneuvojen siirrot

Espoon kaupunkitekniikan keskus

Asiakaspalvelu p. 09-816 25100 (arkisin 8-15.30, ti 10-15.30)

Siirron valvoja p. 043 8265252 tai 046 8773158 (virka-aikana)

asy@espoo.fi (tiedoksi myös kaupunkitekniikka@espoo.fi ja kaivulupa@espoo.fi)

HELSINGISSÄ TYÖSKENNELTÄESSÄ TARVITTAVAT LUVAT JA ILMOITUKSET

Päivitys 6.2.2017 / Ojala

Rakennusviraston lupasivut

Rakennusviraston yleisten alueiden käyttöön liittyvät lupasivut ovat osoitteessa

<http://www.hel.fi/www/hkr/fi/luvat/>

Sivuilta on saatavissa mm. ilmoituslomakkeet ja liikennejärjestelyjen tyyppikuvat sekä muita yleisten alueiden käyttöön liittyvää ohjeistusta ja alueidenkäytöstä perittävät maksut.

HUOM! Uudet lupalajit ja taksat tulevat voimaan 1.4.2015. Tarkemmat tiedot lupasivuilta.

Johtotiedot (kaivajille maksuton)

Johtotiedot ovat voimassa 1 kk

Kiinteistövirasto / Kaupunkimittaosasto / Johtotietopalvelu

puh. (09) 310 31940

sähköp. johtotietopalvelu.kmo@hel.fi

Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

MA–TO 8.15–16.00

PE 10.00–15.00

Sähköinen asiointi: <https://asiointi.hel.fi/wps/myportal/sahkoinen-asiointi/static/johtoselvitys/>

Kaivutyöpäätös tai Aluevuokraus (maksullinen)

Jos ilmoituksen tekijä on muu kuin työn teettäjä, tarvitaan päätöksen hakuun valtakirja työn teettäjältä.

Rakennusvirasto / Palveluosasto/ Alueidenkäyttö puh. 310 39000

sähköposti luvat@hel.fi

Elimäenkatu 5

PL 1508

00099 Helsingin kaupunki

Sijoituslupa tai -suostumus

Tarvitaan johdoille, rakenteille ja laitteille, jotka sijoitetaan pysyvästi rakennusviraston hallinnoimille yleisille alueille.

Rakennusvirasto / Palveluosasto/ Alueidenkäyttö puh. 310 39000

hkr.alueidenkaytto@hel.fi

Elimäenkatu 5

PL 1508

00099 Helsingin kaupunki

Tilapäiset liikennejärjestelyt (ei maksua)

Jos ilmoituksen tekijä on muu kuin työn teettäjä, tarvitaan päätöksen hakuun valtakirja työn teettäjältä.

Rakennusvirasto / Palveluosasto/ Alueidenkäyttö puh. 310 39000

[sähköposti luvat@hel.fi](mailto:sahkopoisti_luvat@hel.fi)

Elimäenkatu 5

PL 1508

00099 Helsingin kaupunki

Kaupungin omistamien tonttien vuokraus tilapäistä käyttöä varten (maksullinen)

Kiinteistövirasto / Tonttiosasto

puh. 310 36447, 310 70964 tai 310 34225

Fabianinkatu 31 D, 4.krs PL 2214

00099 Helsingin kaupunki

Kaupungin omistaman katu- ja puisto-alueen vuokraus (maksullinen)

Rakennusvirasto / Palveluosasto/ Alueidenkäyttö puh. 310 39000

sähköposti_luvat@hel.fi

Elimäenkatu 5

PL 1508

00099 Helsingin kaupunki

Häiritsevää melua aiheuttava toiminta (louhinta, hydraulisen iskuvasaran käyttö ja paalutustyöt sekä yötyöt), pilaantuneet maat ja pohjaveteen vaikuttavat työt

Häiritsevää melua aiheuttavasta toiminnasta on tiedotettava lähialueen asukkaita. Maksullinen meluilmoitus on tehtävä ympäristökeskukseen 30 vrk ennen melua aiheuttavien töiden alkua. Yötyöt ovat sallittuja vain perustelluista syistä. Tavanomaisista yöaikaisista kaivutöistä ei erillistä yötyölupaa tarvita yhdeksi yöksi.

Kaivannon maaperän pilaantumisepäilyistä tai työmaan aiheuttamasta riskistä pinta- tai pohjavedelle tulee ilmoittaa ympäristökeskukseen lisäohjeiden saamiseksi.

Ilmoitukset ja neuvonta:

Ympäristökeskus/Ympäristönsuojeluosasto

09-310 1635 (vaihde)

Postiosoite: PL 500, 00099 Helsingin kaupunki

(Käyntiosoite Viikinkaari 2a, 00790 Helsinki)

Johtotietopalvelu ja suurjännitekaapelit

Ennen kaivutöiden aloitusta on kaapeleiden ja muiden maanalaisten laitteiden sijainnin selvittämiseksi selvitettävä kaivualueella olevat johdot johtotietopalvelusta.

Kiinteistövirasto / Kaupunkimittaosasto / Johtotietopalvelu

sähköp. johtotietopalvelu.kmo@hel.fi

Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

MA–TO 8.15–16.00

PE 10.00–15.00

Sähköinen asiointi: <https://asiointi.hel.fi/wps/myportal/sahkoinen-asiointi/static/johtoselvitys/>

Jos kaivualueella tai sen välittömässä läheisyydessä on suurjännitekaapeleita (110 kV), on tarvittavien varotoimenpiteiden selvittämiseksi otettava yhteys Helen Sähköverkkoon, puh. 040 763 6626.

Vesijohto- ja viemäri liittymät

Ennen sopimuksen solmimista on HSY Vedeltä tilattava liitoskohtalausunto. Liittymissopimus on tehtävä ennen kaivutyöilmoituksen jättämistä.

HSY Veden Helsingin asiakaspalvelupiste

Käyntiosoite: Ilmalankuja 2A, Ilmala, avoinna ma-pe kello 8.30–15.30 Asiakaspalvelu, puh. 09 1561 3500, vesi.palaute@hsy.fi

Liitoskohtalausunto, puh. 09-1561 3030, vesiliitos.helsinki@hsy.fi

Liittymissopimukset, puh. 09-1561 3550, vesisopimus.helsinki@hsy.fi

Vikailmoitukset, puh. 09-1561 3000 (24h)

Työtilaukset, puh. 09-1561 3056 / 09 1561 3156

Maakaasu ja kaupunkikaasu

Auris Kaasunjakelu Oy:

Selvitä aina mahdollinen kaasuputken sijainti ennen kaivutöitä!

Näyttöpyyntö vähintään 3 vrk ennen aloitusta; MAKSUTON! aurisjakelu@auriskaasunjakelu.fi tai 0800-156 688

Mikäli havaitset kaasun hajua kaivun yhteydessä ilmoita asiasta;

Asiakaspalvelu 0800-156 688, Jakeluvälitys 0800-122 552 tai keskusvalvomoon 05-375 1555

Gasum Oy:

Suoritettaessa kaivutöitä 5 m ja louhintatöitä 30 m lähempänä maakaasun korkeapaineisia siirto-putkia on aina otettava yhteys putken omistajaan Gasum Oy:n.

Lupa-, lausunto- ja valvontapyyntöt

sähköpostitse lupapyyntot@gasum.fi, tai puhelimitse keskusvalvomosta, puh. 020 447 8713, 020 447 8714, 020 447 8715, 0800-122 722.

Siirtoputkiin liittyvät hätätilanteet Gasum hälytysnumero 05-3751 555

Asiakaspalvelu puh. 0800-122 722

Kaupunkikaasuverkko 24h päivystys 020 447 8580

Pelastuslaitos ja poliisi

Mikäli kulkuyhteys katkeaa kokonaan, on otettava yhteys Helsingin kaupungin pelastuslaitos puh. 310 30150

faksi 09-310 30159

Poliisi puh. 029 5470011

Helsingin seudun liikenne (HSL) ja Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL)

Mikäli työalueen kautta kulkee raitiovaunulinjoja, on otettava yhteys Helsingin kaupungin liikennelaitokseen (HKL). Koneella tapahtuvasta työskentelystä raitiotien ajojohtimien läheisyydessä on olemassa turvallisuusohjeet. Jos työskentelyalue ulottuu 2 m lähemmäksi ajojohtinta, on kaivutyöt tehtävä ajojohtimen ollessa jännitteetön ja työmaadoitettu. Jos kaivutyö ulottuu raitiovaunulinjojen kiskoalueelle tai metriä lähemmäksi, on kaivutyön aloittamisesta sovittava HKL:n kanssa.

Ilmoitus sähkö- tai kaivutöistä tehdään HKL:n internetsivuilta <http://www.hel.fi/www/hkl/fi> löytyvällä lomakkeella ILMOITA TÖISTÄ RAITIORADAN LÄHEISYYDESSÄ (poikkeustapauksissa sähköpostilla kaivuilmoitukset.hkl@hel.fi).

Kaivutöistä rata-alueella voi kysyä ja sopia katselmuksista p. 09-31035413 (virka-aikana).

Sähköasioista rata-alueella voi kysyä ja sopia katselmuksista ratasähkön työnjohdosta p. 09- 31035503 (virka-aikana).

Hätätöissä tai onnettomuustilanteissa ilmoitus HKL-Raitoliikenteen liikenteenohjauskeskukseen, 09-31034962. Sähköasioissa yhteys 09-31035803. Numerot palvelevat 24 h/vrk.

Koulutuspyynnöt: Rauno Lipponen 09-31035900 rauno.lipponen@hel.fi.

Raitiovaunu- tai bussipysäkkien siirrosta tai muusta raitiovaunu- tai linja-autoliikenteen häiriintymisestä liikennejärjestelyn takia, on ennen kaivuluvan hakemista, otettava yhteys Helsingin seudun liikenne (HSL)

www.hsl.fi/ohjeita-ja-tietoja/urakoitsijoille

infra@hsl.fi

vaihde 09-4766 4444

Liikennevalot

Liikennevaloristeyksissä tai niiden läheisyydessä (alle 200 m) sijaitseissa lyhytaikaisissa (alle viikko) pienissä työmaajärjestelyissä, joiden vaikutus kohdistuu liikennevaloihin tai niiden ilmaisiin, aiheuttaa muutoksia kaista- tai muissa järjestelyissä tai muuten vaikuttaa liikenteen sujumiseen yhteydenotot mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, viimeistään viikkoa ennen järjestelyjen toteutusta.

Pitkäaikaisissa, monivaiheisissa tai laajempialaisissa työmaajärjestelyissä yhteydenotot jo suunnitteluvaiheessa.

Ennalta-arvaamattomissa ja yllättävissä tilanteissa ilmoitus välittömästi puhelimitse.

Ark. klo 8–16 Riikka Tuomi, puh. 09-310 37359, riikka.tuomi@hel.fi
Pääkaupunkiseudun liikenteenhallintakeskus 24/7, puh. 09-310 37555 tai
liikenteenhallintakeskus@hel.fi

Vantaan liikennevaloihin voisi yhtenäisyyden vuoksi muuttaa:
Vikailmoitukset Pääkaupunkiseudun liikenteenhallintakeskukseen (24h), puh. 09-310 37555

Taksi

Taksitarkastajat puh. 0500 400 666
sähköpostitse taksitarkastaja@taksihelsinki.fi

Matkailuliikenne

Suomen matkatoimistoalan liitto puh. 09-413 33500
sähköpostitse amal@smal.fi

CD-paikat

Jos CD- paikkoja joudutaan ottamaan pois käytöstä, niille tulee varata korvaavat paikat mahdollisimman läheltä. Paikkojen käyttöönottaja on velvollinen ilmoittamaan ennen paikkojen siirtämistä, uusien paikkojen sijainnit lähetystöön, jolle kyseiset paikat on osoitettu käyttöön.

Ajoneuvojen siirrot

Siirron valvonnan tilaukset: STARA kaupunkitekniikka
Siirtotilaukset ja lisätiedot työnjohdolta: etunimi.sukunimi@hel.fi
Mika Honkasalo, p. 09-310 78530, fax 09-310 38201 (keskusta)
Matti Uusimäki, p. 09-310 70043, fax 09- 310 39950 (länsi)
Jari Kempainen, p- 09-310 39585, fax 09-310 39575 (itä)
Tomi Brandt, p. 09-310 28533, fax 09-310 38904 (pohjoinen) PALMIA
Siirtotilaukset puh. 09-310 27 729.

Katualue varattu -infotaulu tulee asettaa paikalleen vähintään 48 tuntia ennen sen voimaantuloa, eli ennen suunnitellun työn tai tapahtuman alkua sekä tehdä pystytyspöytäkirja. Mikäli päätöksensaja asettaa itse katualue varattu-infotaulun ja tekee pystytyspöytäkirjan ko. infotaulun asettamisesta, hänen tulee toimittaa pöytäkirja osoitteisiin; siirrot@palmia.fi ja asysiiirrot@hel.fi. Tällöin ajoneuvojen siirronvalvontatyö tilataan Palmialta.

KAUNIAISISSA TYÖSKENNELTÄESSÄ TARVITTAVAT LUVAT JA ILMOITUKSET

Päivitys 23.1.2017/ Keski-Kohtamäki

Johtotiedot (maksuton)

Ennen kaivamisen aloittamista on selvitettävä kaapeleiden ja muiden maanalaisten laitteiden sijainti.

Käyntiosoite: Virastopiha 2 C, 1 krs. (asiakaspalvelupiste)

Sähköinen asiointipalvelu: <https://easiointi.espoo.fi/ePermit>

Selvitys on voimassa 14 vrk. Tarvittaessa johtojen sijainti osoitetaan myös maastossa.

Lisätietoja E-mail: johto.kartoitus@espoo.fi tai p. 09-816 25200 (arkisin 8-15.30).

Johtokartoitus (maksullinen)

Lisätietoja E-mail: johto.kartoitus@espoo.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://easiointi.espoo.fi/ePermit>

Kaivulupa (maksullinen) Lupapiste

Jos luvan hakija on muu kuin työn teettävä, tarvitaan luvan hakuun valtakirja työn teettäjältä. Kaivulupa hakemukseen on aina liitettävä suunnitelmapaketti työkohteesta. Suunnitelma on laadittava Maankäyttöyksiköstä (p. 09-5056 213) saatavalle korkeintaan kolme kuukautta vanhalle kartta-pohjalle. Luvat haetaan sähköisesti Lupapiste.fi -palvelusta.

Kaivualueella sijaitsevien rajamerkkien ja kiintopisteiden sijainti on selvitettävä ennen kaivun aloittamista. Kaivun yhteydessä rajamerkkejä ja kiintopisteitä ei saa hävittää, vahingoittaa eikä siirtää.

Rajamerkkien ja kiintopisteiden näytön voi tarvittaessa tilata Maankäyttöyksiköstä

Kauniaistentie 10, 02700 Kauniainen

PL 52 Kauniainen 02701 Kauniainen

p. 09-5056 203

Sijoituslupa Kauniaisten kaupunki

Yhdyskuntatoimi

Kunnossapitoyksikkö

Rakennuskonttori, Oppilaskodintie 3, 02700 Kauniainen

Valvoja: 09-5056 391, 050-5480391

kirjaamo@kauniainen.fi

Tilapäinen liikennejärjestelylupa, (maksuton)

Kauniaisten kaupunki

Yhdyskuntatoimi

Kunnossapitoyksikkö

Rakennuskonttori, Oppilaskodintie 3, 02700 Kauniainen

Valvoja: 09-5056 391 fax. 09-5056 533

kirjaamo@kauniainen.fi

Kaupungin omistaman katu- tai puistoalueen vuokraus. (maksullinen)

Kauniaisten kaupunki Maankäyttöyksikkö

Kauniaistentie 10, 02700 Kauniainen

PL 52 Kauniainen 02701 Kauniainen

p. 09-5056 202

maankaytto@kauniainen.fi tai markanvanding@grankulla.fi

Maisematyölupa

Mikäli kaivaminen aiheuttaa pysyviä muutoksia maisemaan, vaaditaan kaivamiseen maisematyölupa.

Kauniaisten kaupunki Ympäristötoimi
Kauniaistentie 10, 02700 Kauniainen
PL 52 Kauniainen 02701 Kauniainen
p. 09-5056 269 tai agb@kauniainen.fi (ympäristöpäällikkö)

Häiritsevä toiminta

Häiritsevää toiminnasta on tehtävä ilmoitus (melu-, pöly-, savu- ja hajuhaivat) Ympäristötoimeen.
Kauniaisten kaupunki / Ympäristötoimi Kauniaistentie 10, 02700 Kauniainen
PL 52 Kauniainen 02701 Kauniainen
p. 09-5056 269 tai agb@kauniainen.fi (ympäristöpäällikkö)

Kulkuyhteys katkeaa tai häiriintyy

Otettava yhteys:

Joukkoliikenteen osalta Helsingin seudun liikenne (HSL) www.hsl.fi/ohjeita-ja-tietoja/urakoitsijoille
infra@hsl.fi

vaihde 09-4766 4444

Pelastuslaitos, p. 8162 8699

Espoon poliisi, p. 52541

Vesi- ja viemäriliittymät sekä sadevesien johtaminen

Ennen sopimuksen solmimista on HSY:ltä tilattava ja toimitettava liitoskohtalausunto, joko asiakaspalvelupisteeseen tai e-mail vesiliitos.espoo@hsy.fi. Tarkemmat ohjeet ja lomakkeet www.hsy.fi tai Vesihuollon Espoon asiakaspalvelupiste: Mikkilänkallio 11, 02770 ESPOO / PL 350, 00066 HSY liittymispalvelut arkisin klo 8.30–13.00 puh. 09-1561 3500, fax. 09-1561 3611
vikailmoitukset (24 h) puh. 09-1561 3000

Fortum ja Caruna:

Fortum sähkön myynti ja Caruna sähkönsiirto asiakaspalvelu yksityisasiakkaat puh. 0200 19000 (ma–pe klo 8–17) ja yritysasiakkaat puh. 0200 19100 (ma–pe klo 8–17)
vikailmoitukset lämmönjakelu ja maakaasu (24 h) puh. 0800 1 90090
vikailmoitukset sähkö (24 h) puh. 0800 1 95011

Taksi

Espoon ja Kirkkonummen taksit ry puh. 09-8133 933
sähköpostitse toimisto@ektry.fi

VANTAALLA TYÖSKENNELTÄESSÄ TARVITTAVAT LUVAT JA ILMOITUKSET

Päivitys 6.2.2017 / Anttila

Johtotiedot (kaivajille maksuton)

Johtotiedot ovat voimassa 14 vrk
Kuntatekniikan keskus / Asiakaspalvelu
Kielotie 13, katutaso, 01300 Vantaa
puh. 09-8392 2242
Sähköposti: mio@vantaa.fi

Sijoituslupa

Sijoitusluvat haetaan sähköisesti: www.lupapiste.fi
Kuntatekniikan keskus / Katutekniikka
Kielotie 13, 01300 Vantaa
puh. 09-839 34979

Kaivulupa (maksullinen)

Jos luvan hakija on muu kuin työn teettäjä, tarvitaan luvan hakuun valtakirja työn teettäjältä.
Lisäksi kaivutyön suorittajalta vaaditaan tieturva I tai II kortti tai vastaavasti Pääkaupunkiseudun katutyökortti.

Kaivuluvat haetaan sähköisesti: www.lupapiste.fi
puh. 09-839 22327, 09-839 22418 tai 09-839 22428
Sähköposti: katualue.tilapaisetluvut@vantaa.fi

Tilapäinen liikennejärjestelylupa (maksullinen)

Jos luvan hakija on muu kuin työn teettäjä, tarvitaan luvan hakuun valtakirja työn teettäjältä.

Katualueluvut haetaan sähköisesti: www.lupapiste.fi
puh. 09-839 22428, 09-839 22327 tai 09-839 22418
Sähköposti: katualue.tilapaisetluvut@vantaa.fi

Kaupungin omistaman katualueen vuokraus rakennustyötä varten (maksullinen)

Jos luvan hakija on muu kuin työn teettäjä, tarvitaan luvan hakuun valtakirja työn teettäjältä.

Katualueluvut haetaan sähköisesti: www.lupapiste.fi
puh. 09-839 22418, 09-839 22327 tai 09-839 22428
Sähköposti: katualue.tilapaisetluvut@vantaa.fi

Kaupungin omistaman tonttimaan vuokraus tilapäisiin tarpeisiin (maksullinen)

Yrityspalvelut / Maankäyttöluvat
Kielotie 28, 4 krs
01300 Vantaa

Toimialueet:

Länsi-Vantaa/ Jorma Hopponen	puh. 09-8392 4040
Keski-Vantaa/ Teemu Jääskeläinen	puh. 09-8392 2255
Pohjois-Vantaa/ Jouni Kahila	puh. 09-8392 0041
Itä-Vantaa/ Taina Andersson	puh. 09-8392 2077

Tavoitettavissa toimistolla ja puhelimitse arkipäivisin: klo 9.00–11.30 tai tapaamisajan voi halutessa varata etukäteen puhelimitse tai sähköpostilla, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Häiritsevää toiminta, pilaantuneet maat, pohjaveteen vaikuttavat työt

Ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen työn tai sen melua aiheuttavan vaiheen aloittamista. Ilmoitus lähetetään:

Vantaan kaupunki / Ympäristökeskus
Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa
Lisätietoja puh. 09-8392 3126

Mikäli työmaalla on pilaantuneita maita, tai työmaa aiheuttaa riskin pohjavesille, on otettava yhteyttä ympäristökeskukseen.

Vesijohto- ja viemäri liittymät

Vesijohdon ja viemäriin liittämistä on sovittava HSY Veden kanssa, liitoskohtalausunto ja liittymissopimus on tehtävä ennen kaivuluvan hakemista.

HSY Veden Vantaan asiakaspalvelupiste

Käyntiosoite: Hosantie 5, 01360 Vantaa

Asiakaspalvelu, puh. 09-1561 2110, arkisin: klo 8.30–15.30

Liitoskohtalausunnot, puh. 09-1561 3835, vesiliitos.vantaa@hsy.fi

Sopimukset ja liittymismaksut, puh. 09-1561 3830, vesisopimus.vantaa@hsy.fi

Liitostyön tilaukset, puh. 09-1561 3836, vesityo.vantaa@hsy.fi

Vikailmoitukset, puh. 09-1561 3000

Päijännetunnelin painevaatimus edellyttää, että otetaan yhteyttä Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n, jos ollaan 500 metriä tai lähempänä sitä.

Maakaasu / Gasum Oy

Suoritettaessa kaivutöitä 5 m ja louhintatöitä 30 m lähempänä maakaasun korkeapaineisia siirtoputkia, on aina otettava yhteys putken omistajaan Gasum Oy:n.

Asiakaspalvelu, puh. 0800 122 722, asiakaspalvelu@gasum.fi

Siirtoputkiin liittyvät hätätilanteet

Gasum hälytysnumero puh. 05-3751 555, 020 44 78 580 (pääkaupunkiseutu)

Pelastuslaitos

Mikäli kulkuyhteys katkeaa kokonaan, on otettava yhteys Keski-Uudenmaan pelastuslaitokseen, Valvomo, puh. 09-8394 0000

Teknikontie 4, 01530 Vantaa.

Joukkoliikenne

Mikäli linja-autoliikenne häiriintyy liikennejärjestelyn takia, on otettava yhteys

Helsingin Seudun Liikenne HSL, www.hsl.fi/ohjeita-ja-tietoja/urakoitsijoille

infra@hsl.fi

vaihde 09-4766 4444

Liikennevalot

Mikäli työalueella on liikennevaloja ja niiden ohjaussilmukoita, on työstä ilmoitettava:

Vantaan kaupunki / Kuntatekniikan keskus, Kielotie 13, 2 krs.

puh. 09-839 22327, 09-839 22418 tai 09-839 22428

Vikailmoitukset liikenteenohjauskeskukseen (24h), puh. 09-3103 7555

Taksi

Taksitarkastaja

puh. 0500 451 454

taksitarkastaja@vantaantaksi.fi

Siirtokehotus

Siirtokehotuskylttien asettamiselle haettava lupa sähköisesti: www.lupapiste.fi

Ajoneuvojen siirrot

Kaupunki siirtää virheellisesti pysäköidyt, hylätyt ja puhtaanapitoa haittaavat ajoneuvot ajoneuvojen siirtokeskukseen tai suorittaa alueella lähisiirron.

Sähköposti: pysakoinnintarkastajat@vantaa.fi

Tarkastanut: _____ Työn tarkoitus: _____
Tarkastuspvm: _____ Työkohde: _____

Tarkastuslista on tarkoitettu avustamaan päätöksensaaajaa / työnsuorittajaa tilapäisiin liikennejärjestelyihin liittyvissä tarkastuksissa. Lista jää työmaalle, sitä ei palauteta valvontayksikköön.

TIETYÖMERKIT (142)

- Työmaa merkitty jokaisesta suunnasta
- Merkit risteävillä kaduilla lisäkilvellä 812 (työkohteen sijaitessa risteyksen välittömässä läheisyydessä)

PYSÄYTTÄMISKIELTO (371) JA PYSÄKÖINTIKIELTOMERKIT (372)

- Merkkejä asetettaessa paikalla olleet ajoneuvot kirjattu ja lomake lähetetty pysäköinninvalvontaan
- Merkeissä voimassaoloaikaa osoittava lisäkilpi (lyhytaikaiset työt)
- Pysäköintikiellon päättymismerkit asetettu (372+lisäkilvet tai 521+lisäkilpieneen)

TYÖMAA-ALUEEN MERKITSEMINEN JA RAJAAMINEN

- Ajoradalla ja kevyen liikenteen väylillä sijaitsevat aidat varustettu heijastimilla, tai merkitty sulkupyväillä
- Aidat ovat riittävän korkeat
- Aidat ovat riittävän tukevat
- Aidan raoista ei ole putoamisvaaraa / takertumisvaaraa
- Aitojen jalustat ja tukirakenteet eivät aiheuta kompastumis- tai törmäysvaaraa
- Rakennustelineiden katuun nähden poikittaiset tuet riittävän korkealla
- Liikenneväylillä sijaitsevat rakenteet merkitty heijastimilla tai huomiolaudoilla

JALANKULKUREITIT JA PYÖRÄTIET

- Leveys jalkakäytävällä joka kohdassa vähintään 1,5m tai LJ-päätöksessä määrätty
- Yhdistetyn pyörätien ja jalkakäytävän leveys vähintään 3,0 m
- Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä merkitty merkillä 423
- Reitti on esteetön / esteetön reitti merkitty ao. merkeillä (luiskat, portaat yms)
- Reitti on erotettu työkohteesta verkko- tai levyaidalla
- Reitti on erotettu ajoneuvoliikenteestä vähintään verkko- tai levyaidalla

KAIVANTOSILLAT

- Sillat riittävän tukevia väylän käyttötarkoitukseen nähden
- Sillat on varustettu riittävän korkeilla ja tukevilla kaitteilla
- Siltojen väleissä ei rakoja
- Sillat ankkuroitu tukevasti
- Sillan luiska on tienpinnan tasossa
- Sillan leveys vähintään 3,0m ajoradalla, ellei päätöksessä määrätty leveämpää siltaa
- Sillan leveys vähintään 1,2m kevyen liikenteen väylällä, ellei päätöksessä määrätty leveämpää siltaa

LIIKENNEMERKIT

- Merkit puhtaita ja ehjiä
- Merkin heijastavuus on vaatimusten mukainen
- Merkit suunnattu oikein
- Merkit pystytetty tukevasti
- Merkkien jalustat eivät aiheuta kompastumis- tai törmäysvaaraa
- Liikenteenjakajat ja pakolliset ajosuunnat osoittavat oikeaan suuntaan
- Käännettävissä liikenteenjakajissa / pakollisissa ajosuunnissa merkki lukittu, jottei se pääse kääntymään

MUUT

- Työmaa varustettu työmaataululla
- Liikenteenohjauslaitteissa ja aitausvälineissä työnsuorittajan yhteystiedot
- Kadun katkaisu ilmoitettu pelastuslaitokselle
- Vastuuhenkilö tietoinen järjestelyä koskevista valvontavelvoitteistaan
- Työmaan kunnossa- ja puhtaanapito järjestetty
- Liikenteenohjauksella III-luokan turvaliivi
- Liikenteenohjaukseen perehdytetty tehtävään

Liikennejärjestelyjen tyyppikuvat ja -ohjeet sekä lupa-ohje ovat saatavilla rakennusviraston internetsivuilta osoitteesta www.hkr.hel.fi/luvut kohdasta Työt kaduilla ja puistoissa.

Työmaaturvallisuudesta huolehtiminen kuuluu kaikille työmaan osapuolille. Rakentaja ja rakennuttaja ovat yhteisvastuullisia työmaajärjestelyjen turvallisuudesta.

LIPPUSIIMA EI OLE AITAAMISVÄLINE! SEN KÄYTTÖ ON SALLITTU AINOASTAAN AJORADALLA OPTISEEN OHJAUKSEEN!

Rakennustyömaat / työmaataulut / elementtien koko ja järjestys

ESIMERKKI TYÖMAATAULUSTA (Helsinki, rakennusvirasto)

<p>1</p>	<p>YLÄLAUTA</p> <p>Korkeus: Kaikissa tauluissa 400mm</p>	 <p>HELSINKI KAUPUNKI Rakennusvirasto</p> <p>HYVÄ HILSIKÄÄ KÄYTTÄMÄSSÄ.</p>	<p>X MAHDOLLINEN VALOLIPPAA SUURIMPIIN KOHTEISIIN</p>
<p>2</p>	<p>MAHDOLLINEN KUVA-ALUE</p> <p>Korkeus: Max. 1300 mm, Vapaasti määriteltävissä kuva-aiheen mukaan</p>		<p>KEVYEN LIIKENTEEN RAITIN PERUSKORJAUS</p> <p>Turkempi kuvaus epaepa et pro berisio picidi magnamaliat, odde que et modis dolluptur simponeae endi. Oliguptate platebus con resclandit anti quam, conecto, desuunt eos aut es exersequae nes ut aati, nullaborum quam qui ut voborio doleraria an nomest vendic.</p> <p>GRUNDTRENOVERING AV GÅNG- OCH CYKELTRÅKET</p> <p>Turkempi kuvaus epaepa et pro berisio picidi magnamaliat, odde que et modis dolluptur simponeae endi. Imodi qui desin earchitum dico berchit, et occum eat vobrepiates lum qua voligendunt landae sine. euint earumque osandandis enis mo</p>
<p>3</p>	<p>PROJEKTIN KUVAUS</p> <p>Korkeus: Max. 1300 mm, Vapaasti määriteltävissä informaation määrän mukaan.</p>		
<p>4</p>	<p>RAKENNUTTAJAN TIEDOT</p> <p>Korkeus: Max. 1300mm, Vapaasti määriteltävissä informaation määrän mukaan.</p>		<p>Työmaa vastaa: Helsinki kaupungin rakennusvirasto Elin arbeits svarn: Helsingfors stads byggnadsförvaltning Authority in charge: City of Helsinki Public Works Department (09) 310 3998 / www.hki.fi Urskick till: Lemminkäinen Betonbeton Oy / 040 373 4203 Valmist: 08 / 2013</p>
<p>5</p>	<p>ALALAUTA</p> <p>Korkeus: Kaikissa tauluissa 200mm</p>		

Esimerkkitaulu: leveys: 2200, kuvallinen

i Työmaataulu muodostuu useasta irttonaisesta osasta. Taulun elementit kiinnitetään aina tässä ohjeessa määritellyssä järjestyksessä tauluun.

